

147521 Mitteraenutatao

VALIMIK
MAJANDUSLIKKE
OSKUSSÕNU

TALLINN, 1935
EESTI TARVITAJATEÜHISUSTE KESKÜHISUSE
KIRJASTUS

18393

ETK VÄLISREVISJONI-OSAKONNA
TOIMETISED XVII.

VALIMIK
MAJANDUSLIKKE
OSKUSSÖNU

TALLIN, 1935
EESTI RAAMATUÜHENDUSE ASJAKIRJUTUS
KIRJASTUS

VALIMIK
MAJANDUSLIKKE
OSKUSSÕNU

TALLINN, 1935
EESTI TARVITAJATEÜHISUSTE KESKÜHISUSE
KIRJASTUS

Äratrükk käsiraamatust „Ühiskaubanduse korraldus“.

A-14739 ✓

18393 ✓

EESSÕNA.

Käesoleva oskussõnastiku koostamise kavatsus tekkis Eesti Tarvitajateühisuste Keskkühisuse kodukordade komisjonis ühenduses tarvitajate- ja majandusühingute organiseerimise ja asjaajamise käsiraamatu *Ühiskaubanduse korraldus* väljaandmisega. Kavatsuse teostamiseks moodustati komisjon, koosseisus: A. Kask, J. Põdra, T. Enders, V. Udam, K. Vainula ja A. Udam. Esialgse kavatsuse kohaselt pidi sõnastik sisaldama ligikaudu 300 vajalisemat sõna majanduse alalt. Juba komisjoni töö tulemusena paisus sõnastik enam kui poole suuremaks. Hiljem täiendasid teda veel R. Paabo, J. Nihtig, K. Reinmann, H. Peetrimägi, V. Salomon, N. Jung, T. Kõnberg, G. Redijt.

Komisjon oma töö lõpetanud ja tehtud täiendused arvestanud, andis käsikirja läbivaatamiseks E. Muugile, kes saatis selle peale hoolikat läbitöötamist ühes oma märkustega Akadeemilisele Emakeele Seltsile. Sealt tuli käsikiri tagasi J. V. Veski parandustega ja mõningaid eriarvamusi sisaldava kaaskirjaga. Ühtlasi saadeti käsikiri läbivaatamiseks ka Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Kutseoskuse Osakonnale, Eesti Majandusteadlaste Seltsile ja Akadeemilisele Ühistegevuse Seltsile.

Sõnastiku seadis trükivalmis ja täiendas paarisaja sõna võrra Ed. Roos. Korrektuuris luges käesoleva oskussõnade valimiku veel kord läbi J. V. Veski, dr. E. Kant lisandas mõnikümmend sõna ja mag. E. Poom tegi arvukaid sisulisi parandusi ning kohendusi. Olgu aga siin väljendatud, et viimati-mainitu jäi mõneski sisulises küsimuses eriarvamusele.

Selle oskussõnastiku koostamisel on taoteldud ühtlust *Eesti õigekeelsuse-sõnaraamatuga*, *Eesti entsüklopeediaga* ja *Õigusteaduse sõnastikuga*, välja arvatud mõned üksikud erinevused. Sõnaseletuste andmisel on kasutatud mõningal määral *Eesti entsüklopeediat*.

Kuigi *Valimik majanduslikke oskussõnu* oma lõplikul kujul ületab mitmekordselt esialgu kavatsatud ulatuse, ei pretendeeri ta ometi täielikkusele, vaid tahab olla oma pealkirja kohaselt ainult valimik. Aga säärasenagi ta on loodetavasti tarvilikuks abivahendiks. Täiesti teadlikult on võetud sõnastikku rida üldisemaid, majanduse alal siiski aga sageli tarvis tulevaid sõnu.

Saates selle valimiku avalikkuse ette muutmatu äratrükina käsiraamatust *Ühiskaubanduse korraldus*, avaldab väljaandja koostajaile veel kord suuri mat tänu.

Detsember 1935.

**Eesti
Tarvitajateühisuste Keskühisus.**

A.

aadress — 1) isikunimi ja kohaosutis postisaadetisel või telegrammil selle päraletoimetamiseks; 2) andmed isiku elupaiga kohta; 3) ametlikult või pidulikult avaldatavate õnnesoovide ja tunnete kirjalik esitis.

aadressima — adresseerima — 1) kellelegi saatma, läkitama; 2) varustama kirja või saadetist aadressaadi aadressiga.

aastaruanne — raamatute ja inventuuri alusel koostatud aruanne käitise aastategevusest; vrd. aruanne.

aazio — agio — rahatähe või väärtpaberi börsi- ja nimeshinna vahe, kui börsihind on nimeshinnast kõrgem.

abikauplus — sundmääruste nõudel või muul põhjusel kaupluste pearuumist või -hoonest eraldatud erikaupade müügiruum; vrd. harukauplus.

a conto — arvele (sisse maksmata), arvelt (välja maksmata).

a dato — andepäevast — tänasest peale, allakirjutamis-, väljaandmispäevast;

eriti vekslit maksetähtpäeva kindlaksmääramise juures; vrd. datoveksel.

administratsioon — 1) haldus, valitsus, juhatus, valitsusasutised kokku; 2) makseraskusis sattunud ettevõtte võlausaldajate poolt määratud hoolekanne a) vabatahtlikul kokkuleppel või b) kohtuotsusega.

adressaat — kirja või saadetise saaja.

adressant — kirja või saadetise saatja, lähetaja.

adresseerima — vt. aadressima.

aeguma — kehtivust kaotama, kustuma õiguste teatava aja jooksul mitteostamise tõttu.

aegveksel — vt. datoveksel.

agent — teatud otstarbeks volitatud esindaja, näit. kindlustuste, tellimuste, teadete või poolehoidjate hankija.

agio — vt. aazio.

agitatsioon — rahvahulka teadvuse ja meeoleolu sihilik mõjustamine seks, et teha neist teatavate vaadete pooldajaid ja tegelike toetajaid.

agraarkärid — nn. agraar-

- käärid näitavad põllumajanduse ostu- ja müügiainete hindade või ka käivate suhtelist arengut.
- ahelkaubandus** — 1) kauplemisviis, kus kaup käib läbi mitme vaheltkaupleja käest enne tarvitajani jõudmist; 2) ahelkaupluste (vt. seda) süsteem.
- ahelkauplused** — kaubamajad, mis tegutsevad suure arvu välimuselt, korrastuselt, müügiartikleilt ja hindadelt võimalikult standarditult kauplustega.
- aineline arve** — vara-arve — näitab raamatupidamises ainelise vara osa (näit. kassa-, vallasvara-arve jm.), vastandina isikute arvele.
- aineskahju** — materiaalne kahju — aineeline kahju mingi vara kaotuse tõttu.
- ainestasu** — asi-, ese-, loonustasu — tasu, mis makstakse mitte rahas ega väärtmärkides, vaid tarbimisesemeis, nagu korter, toidus, rõivastis, eriti aga käitises toodetavad esemed, näit. põllumajanduses moon.
- ainuveksel** — vt. sooloveksel.
- ajaldama** (maksu) — kindlaks määrama (maksu) tähtaega, tärminit.
- ajaldi** — õigel, määratud ajal.
- ajaldine** — õigeaegne, määratud ajal teostuv.
- ajatama** (maksu) — mitmele tähtajale jaotama (maksu).
- ajatasu** — tasu, mis arvestatakse ainult tööaja väl-
- detede järgi. Ajatasu määratakse tundide, päevade, nädalate, kuude, hooaegade ja aastate kaupa; vrd. akordtöö.
- ajatimaks** — mitmele tähtajale jaotatud maks.
- à jour** (ažuur) — „päeva-pealt“, jooksvalt (arve- raamatute kohta).
- akord** — 1) kokkulepe, mõtete ja seisukohtade ühtlus, kooskõla; 2) kokkulepe võlgniku ja võlastaja vahel, mille alusel võlgnik peab tasuma ainult ühe osa võlast, kuna teine osa kustutatakse; 3) vrd. akordtöö.
- akordima** — akordeerima — kokku leppima võlgade osalise kustutamise asjus.
- akordtöö** — kokkulepitud tingimusil (töötasu jm.) tehtav tükitöö.
- akrediteerima** — volitama, volikirja andma.
- akreditiiv** — 1) volikirj; 2) krediitkiri, panga käsk teisele pangale, et see maksaks kolmandale, krediitkirjas mainitud isikule teatud summa; 3) firma kokkulepe pangaga või teise firmaga, et ta maksaks ettenähtud tingimusil firma arvel teatud kolmandale isikule kaubaveokirjade ja faktuuride vastu firmale saadetud kaupade väärtuse rahas kas täielikult või osaliselt.
- akt** — 1) toiming; 2) mingi toimingu kohta koostatud dokument; 3) teatud as-

jasse puutuvate dokumentide kaust, toimik.

aktiivkaubandus — kaubanduse korraldus, mille puhul rahvas ise juhib oma majanduse alal sisse- ja väljavedu.

aktiivliige — tegevliige — liige, kes võtab osa ühingu või seltsi tegevusest.

aktiivne — 1) tegev, toimekas, agar tegevuses; 2) olemasolev, saadaolev (vara).

aktiivne kaubandusbilanss — vt. kaubandusbilanss.

aktiivtehing — aktiivoperatsioon — tehing panganduses, mis annab pangale nõudeõigusi, näit. laenu-tamine.

aktiva — asutise või ettevõtte varad (raha, kaubad, kinnisvara, nõudeõigused jt.); äri seisutabeli ehk bilansi vasem pool.

aktsept — 1) vastuvõte — käskveksli pealiskiri, millega pealekirjutaja (trassaat) kohustub maksuma käskveksli järgi; 2) maksmiseks vastuvõetud käskveksel.

aktseptant — isik, kes maksmiseks vastu võtnud käskveksli, mis teise isiku poolt tema nimele maksmiseks välja antud.

aktseptima — aktsepteerima — vastuvõtuks nõustuma, kohuslikuks tunnustama.

aktsia — aktsiaseltsist osavõtu tunnistus, äriosa tõendis.

aktsiaselts — äri line koon-dis, seltsingu liike, mis te-

gutseb kindla nimetuse all, omades rahalises summas kindlaksmääratud, teatud arvuku ühesuurusteks osadeks (aktsiateks) jagunevat kapitali; seejuures on osanikul a/s. peakoosolekul hääli vastavalt aktsiate arvule.

aktsiis — teatud tarbimise-se-meilt võetavate erimaksude nimetus.

aktsionär — osanik, aktsia-(te) omanik.

aktuaalne — 1) nüüdiv, põnevalt päevakorral olev; 2) tõsioluline.

akuutne — äge, terav.

alaline jagaja — 360 jagatud intressimääraga (intresside arvutamisel protsentnumbri abil).

al pari — 1) võrdne; 2) sada saja eest; 3) väärtpa-bereil: kursihind võrdub nimeshinnaga.

alternatiivne leping — embkumbne leping — leping, mille aineks võib olla kaks või rohkem kohustust, millest kohuslasel tuleb täita üks tema enese valikul.

alkäelane — altkäemaksu, altkäelise võtja, äraoste-tav inimene.

alkäelis — altkäemaks.

ametnik — töövõtja vastuta-val kohal.

amortisatsioon — kustund, kustundus — 1) varade väärtuse vähenemine vananemise tõttu; 2) varade kustutuse summa; 3) pikaajaliste laenude tasumiseks tehtavad tähtajalised maksed.

- amortisatsioonikapital** — arvestussumma bilansi passivas, mis näitab, kui palju on amortiseeritud bilansi aktivas olevast varast.
- analooiline** — sarnane, samalaadne.
- analüüs** — 1) eritlus, terviku lahutus algosisse; 2) teatava nähtuse üksikasjade ja põhjuste selgitamine.
- andam** — see, mis kellelegi antakse reaalkoormisena rahas, natuuras või tööna.
- andepäev** — vt. daatum.
- andepäevast** — vt. a dato.
- angroo** (en gros) — vt. hulgi.
- angrookaubandus** — vt. hulgi-kaubandus.
- angrookaupmees** — vt. hulgi-kaupmees.
- angroomüük** — vt. hulgi-müük.
- ankeet** — teadete kogumine ringkümise teel.
- annuiteet** — summa, mis makstakse (igal aastal) pikaajalise võla intressideks ning võla osaliseks tasumiseks.
- annulleerima** — tühistama, kehtimatuks tunnustama.
- apellatsioon** — edastus, edasikaebus.
- apelleerima** — edastama — kõrgema astme kohtule edasi kaebama, et see võtaks asja uuele sisulisele arutusele.
- arbitraaž** — 1) arvutus, mille sihiks on kindlaks määrata kaupade, väärtpaberite, vekslite, välisraha kõige soodsamat ostu- ja müügikohta börsidel; 2) kaubanduslik vahekohtus.
- arbitraažoperatsioon** — kaubanduslik tehing, mis taotleb kasumit mitmesugustel börsidel ühtede ja samade börsiväärtuste hinnavaheedest.
- arbitraator** (arbitrer) — vahekohtunik.
- arbitražöör** — arbitraažoperatsioonide toimetaja.
- arbitreerima** — arbitraažoperatsioone teostama.
- arhiiv** — tegelikult asjaajamisest eraldatud raamatute ja dokumentide (ürikutete) kogu, mis olnud tarvitusel eelmisel tegevusaastail.
- artell** — tööühistu — ühistu liikmete tööjõu ühiseks kasutamiseks.
- artikkel** — 1) erikaup; 2) ajalehe, koguteose kirjutis; 3) lepingu, seaduse jms. osa, paragrahv.
- aruandeaasta** — tegevusaasta, mille kohta koostatakse aruanne.
- aruanne** — käitise, asutise või isiku esitis valitsevale, juhtivale või kontrollivale instantsile oma tegevusest tema hoolde usaldatud raha, kaupade või muude hüviste käibe ja seisuga ning samuti ka tegevustulemuste kohta teatud aja ulatuses.
- arve** — 1) müüdüd kauba või tehtud töö kohta esitatav nimekiri, mis näitab, mis sugune summa kuulub maksmisele selle järgi;

2) konto — raamatupidamises äritehingute kahepoolne arvestustabel (vt. deebet ja krediid).

arveaasta — aruandeaasta, eelarveaasta, finantsaasta, finantsperiood, s. o. aeg kindlaksmääratud kuupäevast järgmise aasta sama kuupäevani, missuguse ajavahemiku kohta toimub raamatupidamine ja aruandmine. Arveaasta ei ühti alati kalendriaastaga.

arveasjandus — arvendus — majandite kõiki arvestustehinguid hõlmav üldmõiste, mille alla kuuluvad: raamatupidamine, arvepidamine, kalkulatsioon, käitisstatistika ja käitise eelarvestus.

arvekoda — arvelduskoda, kliiringukoda — pankadevaheline vastastikune nõudmiste ja kohustuste arvestamise koht; meil Eesti Pangas.

arveldus — vt. kliiring.

arvelduskoda — vt. arvekoda.

arvepidamine — osa ettevõtte raamatupidamisest tööjaotuse seisukohalt; ka ettevõtte eriharu lihtsusstatud raamatupidamine, mis tihedalt seotud üldraamatupidamisega.

arvestama — 1) arvesse sisse kandma, arveks seadma; 2) arvesse võtma, tähelepanu osutama.

arveteseis — brutobilanss — proovibilanss — bilanss, milles kasumid ja kahju-

mid välja toomata, koostatud raamatute põhjal ilma inventuurita.

arvete seis — arvete saldode seis teatud kuupäevaks, näit.: kaubamuretejate arvete seis, pangas kliendi N. N. arvete seis diskonto, kontokorrentide jne. järgi.

arvjoonis — mingit nähtust kirjeldavate arvude esitis, arvuliste andmete võrdlev kujutis joonisena nähtuse ülevaatlukustamiseks ja samuti lähemaks analüüsimiseks ja tema sõltumuse kindlaksmääramiseks teiste nähtustega. Tähtsaimaid arvjooniseid on diagrammid, kus nähtust kirjeldavad arvud esitatakse joonises tulpadena (nn. tulpjoonis), pindadena (nn. pindjoonis) või kõverjoontena.

arvutama — välja arvama.

arvutlema — kalkuleerima.

arvutus — vt. kalkulatsioon.

arvutusraam — arvelaud.

asemik — valitud või määratud isiku asetäitja tema lahkumisel või äraolekul.

asemikkude kogu — vt. volikogu.

asitasu — vt. ainestasu.

asjaajaja — asjur — 1) vanem kantselei-ametnik; 2) ühistegelikes ettevõtteis sageli tegelik juhataja.

asjama — asja ajama.

asjur — vt. asjaajaja.

assekureerima — kindlustama (teatud kahju vastu).

assignaat — 1) isik, kelle nimele on välja antud

maksukäsk; 2) Prantsuse revolutsiooni aegne paber- raha.

assignant — maksukäsu andja.

assignatsioon — maksukäsk.

assigneerima — 1) maksukäsku andma; 2) lubama summasid teatud ülesande täitmiseks.

asutis — teatud ülesannete täitmiseks määratud riigi või omavalitsuse, samuti ka eraisikute poolt loodud organ või korrastis.

ažuur — vt. à jour.

atestaat — kirjalik teenistuse hindamise tunnistus, tunniskiri, kirjalik tõendus isiku teenistuse või õpin- gu kohta.

atesteerima — tõendama, tunnistama; teenistuslike omadusi ja võimeid hindama.

autarkia — enesega-rahul- dumine; iseseisvus, eriti majanduslik sõltumatus välismaast.

automaatkassa — vt. kont- rollkassa.

avaal — vastutus vekslit- sumise eest.

avaldis — soovkiri, esitis mingile asutisele oma soo- vi täitmiseks.

avanss — vt. ede.

avansseerima — vt. edutama.

avansseeruma — vt. eduma.

avarii — merikahju — meri- õnnetus ja sellest tekkinud kahjumid ning kulud.

aviis — teatekiri, ennetus- kiri — teade kauba saat- mise, tellimise, panga- või äritehingu täitmise, ka vekslit väljaandmise kohta.

aviseerima — teadustama (vekslit tähtpäevast, raha sissemaksimisest jne.).

a vista — ettenäitamisel.

a vista veksel — veksel, mil- les on märkimata kindel maksetähtpäev ja mis tuleb välja lunastada peale ettenäitamist kas kohe või mõne aja pärast. Niisugu- ne veksel tuleb maksmi- seks esitada hiljemalt 1 a. jooksul arvates väljaand- mispäevast.

B.

baas — alus, põhi.

ballast — vajutis, raskus, laevade või õhulaevade ta- sakaalu hoidmiseks tarvi- tavad raskus, näiteks liiv, kivid, vesi; 2) üleliigne raskus, lisakoorem; 3) raudtee rööbaste kindlus- tamiseks pandav kruus, liiv.

balloteerima — kuulidega valima, kuulitama.

baratt — 1) kaubavahetus; 2) vahetuskaubandus.

basaar — 1) turg idamaa- del; 2) koht, kus korral- datakse rahvapidustusi ühes võitluse loosimisega; näitemüük.

bilanss — tasakaal, äri-

seis — raamatupidamises tabelikujuline ülevaade majandi kõigi varaliikide väärtusist (aktiva) ühel poolel ja kohustusist ning omakapitalest (passiva) teisel poolel, kusjuures mõlemad pooled on tasakaalustatud omavahel kasumiga (esineb passiva poolel) või kahjumiga (esineb aktiva poolel).

blankett — vt. plank.

blanko — valge, tühi, täitmata.

blankokrediit — tagamata krediit, krediit lahtisel arvel.

blankoveksel — vekslipaber, millele on alla kirjutatud veksliaandja ja ka pealekirjutajad, indossandid, kuid millel puudub vekslitekst.

boikott — kollektiivne keeldumine teatavate isikutega suhtlemisest või teatava päritoluga kaupade ostmisest või tarvitamisest.

bonifikatsioon — hüvitus — 1) kahjumi tasumine tarvitamiskõlbmatult kaubasalt; 2) reekspordi puhul tagasimakstav toll.

boniteerima — liigitama ning hindama.

boniteet — headus, väärtus, **bonus** — 1) hooaja või müügiperioodi lõpul antav eriline hinnavähend, mis sõltub peamiselt ostu suurusest; 2) aktsiaseltsides: lisadividend; 3) töölisile ja ametnikele makstav osa ettevõtte kasumist.

bookmaker [bukmeeker] —

kihvedude korraldaja või duajamisil.

bordroo (bordereau) — panganduse ja kindlustuse alal tarvitatav saatekiri, milles loendatakse kaasaminevad paberid ja dokumendid.

bruto — ühtekokku, maha arvamata; kaubanduses: kaubakaal ühes pakisega.

brutobilanss — vt. arveteis.

brutokaal — kauba ja pakise kaal kokku.

brutokasum — ärilisist tehinguist või tööstuslikust tootmisest saadud üldkasum, ärikulusid maha arvamata.

bruto neto eest — vt. brutto pro netto.

brutosumma — üldsumma.

brutotulu — kogu tulu, lahutamata kulusid ja kahjumeid.

brutto pro netto — bruto/neto, bruto neto eest — kaubakaal ühes pakisega arvatakse kauba puhaskaaluks.

buššel — 1) inglise viljamõõduühik = 8 galloniit = 36,37 liitrit; 2) P.-Ameerikas: Winchester'i buššel = 35,24 liitrit.

börs — korrapärane, seaduse ja kodukorra alusel organiseeritud kaupmeeste kohtumispaik äritehingute sõlmimiseks.

börsihind — väärtpaberite, välisraha või kaupade hind, mis kujunenud börsil ostude-müükide puhul; tuleb vahet teha börsi

„ostjate“, „müüjate“ ja „tehtud“ hinna vahel. Neist on ainult viimane tõeline kokkuleppehind, teised näitavad ainult nõudmiste ja pakkumiste hinda.

börsikaubad — massikaubad, mille suuremaulatuseline ost ja müük ning hindade kujunemine toimuvad börsil. Tüübilisteks börsikaupadeks on nn. fungiiblid esemed, s. t. väärtu-

sed, kaubad, mis kujutavad sellist ühtlaste omadustega ühtlast massi, et nad on asendatavad teiste samasse liiki kuuluvate kaupadega; näit. teravili, puuvill, kivisüsi, väärtpäberid, ka raha.

börsiväärtused — vt. eelmist.

büdzet — vt. eelarve.

büroo — talitis, iseseisev eriülesannetega avalik asutis; ametiasutise alajaotus.

C.

cessio — 1) loovutus, õiguste üleandmine vastava pealiskirja tegemisega dokumendil; 2) selline pealiskiri.

charter-party (l. tšaatepaati) — prahileping — laeva üürileping teatud ajaks kas ühekordseks reisuks

või kaubaveoks. Praktiseeritav suuremate vedude puhul, mil kaubasaatjal on kasulik üürida kogu laev või laevaosa.

clearing — vt. kliiring.

code — vt. kood.

conto — vt. konto.

D.

daatum — andepäev, kuupäev, koha ja aja määr, näit. kirjadel, vekslileil jne.

damno — komisjonitasu inkasso eest.

dateerima — vt. päevama.

datoveksel — aegveksel — veksel, mille maksetähtpäev määratakse kindlaks mingi kindla ajavahemiku möödumisele, arvates kirjutamise päevast.

debiteerima — deebetama — summat arve deebetisse kirjutama; võlatama.

deduktiivne meetod — kindlaist eeldusist loogiliselt järeldav meetod; üldnähtusil põhinev üksikküsimuse, erijuhtumi lahendus.

deebet — arve vasem pool, kuhu varade arvesse kirjutatakse vara suurenemine, sissetulek ja isiklikus arves summad, mida isik võlgneb ettevõttele; kapitalide ja kohustiste arveis näitab arvel olevate summade vähenemist; kasumi-

- ja kahjumiarves näitab deebet ettevõtte kahjumi- või kulusummasid.
- deebetama** — vt. debiteerima.
- deebitor** — võlgnik, laenaja, laenuvõtja.
- defekt** — rike, viga.
- defitsiit** — ärikahjum, kahjum; vajak, puudujääk eelarves.
- deflatsioon** — 1) käibivate rahamärkide arvu kokkutõmbamine või käibekiiruse vähenemine, mille tagajärjel raha väärtus ning ostujõud tõuseb; 2) krediidi deflatsioon — krediidi kokkutõmbamine.
- deklaratsioon** — teadaanne, avaldus, seletus; maksustamise alal: nende andmete teadaandmine, mis on vajalikud maksu suuruse määramiseks.
- dekort** — kauba alaväärtuslikkuse või puudukaalu, -mõõdu pärast tehtav hinnavähend.
- delegatsioon** — saatkond; volitusmeeste ehk esindajate läkitamine mingi ülesande täitmiseks; nende esindajate kogum.
- delkredere** — 1) komisjonäri või agendi poolt endale võetud vastutus raha kättesaamise kohta võlgumüügi puhul; 2) selle eest makstav eritasu.
- delkrederekapital** — nõudmiste võimalikust lootuse- tuks muutumisest tekkivate kahjumite katmise kapital.
- deponeerima** — hoiustama, talletama, hoiule andma.
- deponent** — hoiustaja, talletaja, hoiuleandja.
- depoo** — laduhoone, säilituspaik, laager, hoiuruum; hoone mootorvagunite ja vedurite hoidmiseks.
- deposiit** — hoius — ametlik hoiustu (tallestu); näit. kohtudeposiit.
- depressioon** — surutus — majanduselus majanduskriisile järgnev periood, mil üldine müügitegevus on väike ja hinnad madalad, mil valitseb tööpuudus.
- detail** — vt. jae.
- detailkaubandus** — vt. jae-kaubandus.
- detailkaupmees** — vt. jae-kaupmees.
- detailmüük** — vt. jaemüük.
- detsentraliseerima** — kesetustama — keskkohast väljapoole asetama; alluvaile asutisile teatavat iseseisvust andma.
- devalvatsioon** — rahaühiku nimesväärtuse alandamine riigivõimu poolt.
- deviis** — välisrahas väljaantud vekseld või maksukäsk, tšekk; tarvitatakse ka väliskohustiste mõistes üldse (välisrahad kaasa arvatud).
- diagramm** — vt. arvjoonis.
- direktiiv** — juhtnõu, juhend — ülemuse antud juhatus alluvaile.
- direktor** — vt. juhataja.
- disaazio** (disagio) — vahe

väärtpaberi või rahatähe nimeshinna ja tegeliku väärtuse (börsihinna) vahel, kui viimane on madalam, väljendatud harilikult sajandikes; näiteks disaazio 10 tähendab, et väärtpaber, mille nimeshind on 100, maksab tegelikult 90.

diskontima — diskonteerima, oodustama — vekslid või mõne muu tähtjalise ärilise dokumendi maksust arvutama teatud päeval enne dokumendi tasumise tähtpäeva.

diskonto — oodus — kasvivate summa, mis kuulub lahutamisele vekslid nimesummast selle oodustamisel.

diskontoveksel — oodustusveksel.

diskrediit — halb kuulsus; usalduse, võlausalduse kaotus.

diskrediteerima — umbusendama — halba kuulsusse viima; usaldust, võlausaldust kaotama.

dispašš — meriõnnetuse (avarii) läbi tekkinud kahjumite kohta koostatud arve, milles on ühtlasi näidatud, missugune osa kahjumist langeb laeva ja

missugune laadungi omanikule.

dispašöör — merikahjumite hindaja, dispašid arve koostaja.

disponeerima — korraldama, määrama.

disponent — volinik, disponeeritud varade valitseja.

dito, ditto, detto (lüh. -do) — seesama, samuti.

dividend — osakasum, ose — 1) osamaksum, aktsiaid puhaskasumi arvel makstavad intressid; 2) konkursitombu lõppemisel võlatajale väljamakstav osa.

dokument — ürik, kiritõend, mis aitab tõestada mingi fakti tõelisust.

dumping — hulginne kaubamüük välisturgudel odavamini kui kodumaal ja odavamini, kui võimaldavad seda tootmiskulud, millega taotletakse ettevõttele suuremat koorumust ning sellega odavaid tootmiskulusid. Sagedi kasutatakse dumpingut selleks, et takistada sisseveemaal tööstuse tekkimist või arenemist.

duplikaat — teisikdokument, mingi üriku teine eksemplar.

E.

ebamajanduslik — majanduslikult kahjulik, majanduslikule põhimõttele mittevastav.

ebastama — võltsima, järele tegema.

ebaühistu — käitis, mis kasutab ühistu nimetust ja ühistute kohta kehtivaid seadusi, kuid mille tegevus ei vasta ühistegevuse põhimõttele.

edastama — vt. apelleerima.
ede — avanss, ettemaks.
edetama — edet ehk avanssi andma.
edis — vt. kautsjon.
eduma — avansseeruma — kõrgemale edasi jõudma (ametis, teenistustöös).
edutama — avansseerima — soodustama, liikuma panema, ametis kõrgendamata.
eelarve — büdžet — tuludekulude arvestus eeltulevaks ajaks, harilikult mingiks kindlaks perioodiks, näiteks aastaks.
eelarveaasta — tegevusaasta, mille kohta koostatakse eelarve.
eelarvutus — vt. eelkalkulatsioon.
eelistusaktsia — vt. eesõigustatud aktsia.
eelkalkulatsioon — eelarvutus — arvuline eelkava enne mingi ärilise tehingu teostamist selle loodetavate tulemuste kohta; ka äriettevõtte eelarve.
eelleping — leping, mille järgi kontrahendid vastastikku kohustuvad olulistes osades kokkulepitud tingimustel sõlmima hiljemini mõne lõpliku lepingu. Näiteks tööstur kohustub kõik oma toodangu pikema aja jooksul müüma kaupmehele, kui see annab talle lõplikud tellimised kindlaksmääratud tähtaegadel ja maksab turuhinda.
eesõigustatud aktsia — eelistusaktsia — aktsia, mille omanikul on eesõigus dividendi saamiseks harilikku-

de aktsionäride ees teata va protsendini.
efekt — tõht — mõju, tagajärg.
efektid — 1) börsil liiklevate väärtpaberite üldnimetus; 2) kindlustusasjanduses: kõik väärtesemed, mis transporteerimise korral kindlustamist vajavad: näit. paber- ja metallraha, kalliskivid, vekslid, tšekid ja igasugused muud väärtpaberid.
ehitusühistu — ühistu, mille ülesandeks on muretseda liikmeile elamuud või kortereid ühismajas.
eksistentsmiinimum — vt. elatusmiinimum.
eksklusiivne — eralduv, mitte kaasa arvatav.
ekspediitor — 1) ametnik, kelle ülesandeks on kauba või kaubaproovide ja kirjade väljasaatmine; 2) ettevõtja, kelle ärialaks on kauba saatmine, tellimine ja kättetoimetamine.
ekspert — oskur — asjatundja, kes kutsutud avaldama oma erapooletut ja asjatundlikku arvamust teatud vaidlusküsimuses.
ekspertiis — oskustus — asjatundlik läbivaatus, arvamuse avaldus.
ekspluateerima — 1) kasutama (kinnisvara, raudteid jm.); 2) omahuviliselt ära kasutama, ka kurinama.
eksponaat — väljapanek, väljapandud ese.
eksponent — väljapanija, seletaja.

eksport — väljavedu — kaupade vedu välismaale.

eksportima — eksporteerima — välismaale välja vedama.

eksportöör — kaupmees, kelle erialaks on kaupade väljavedu.

ekstensiiivne majandamine — töö- või kuluvähene, tööd ja kapitali suhteliselt vähe nõudev majandamine.

ekstrataara — vt. super- taara.

ekvivalent — 1) samaväärsus; 2) vastuväärtus.

elatis — elatusvahend, eluülalpidamis-, äraelamisvahend.

elatama — end elatama, ära elama.

elatus — eluülalpidamine, äraelamine.

elatusmaksumus — elukallidus — teatavas paigas teatavasse sotsiaalsesse klassi kuuluvate isikute poolt tavaliselt ja järjekindlalt ostetavate majanduslikkude väärtuste, eriti nende elatusvahendite maksumus, mille tarvitamisega on saavutatud teatav majandusliku hüveolu tase.

elatusmiinimum — eksistentsmiinimum — kõige vähem võimalik tulumäär, mis tarvilik üksiku isiku või perekonna elatamiseks.

elatusstandard — majanduslik elatustase, mis on tarvilik teatavasse sotsiaalsesse klassi kuuluvate üksikisikute perekonna asutamiseks või enese ja oma

perekonna elatamiseks. Laiemas mõttes majanduslikkude väärtuste hulk, mille mingisse sotsiaalsesse klassi kuuluv keskmine üksikisik keskmiselt ning tavaliselt on harjunud ära tarvitama teatavas ajavahemikus teatavas kohas.

elektriühistu — ühistu oma liikmeile elektrivoolu tarvitamise võimaldamiseks.

elevaator — 1) tõsteseadistu; 2) teravilja hoiukoht (viljaladu) tõste- ja sortimisseadmetega.

elukallidus — vt. elatusmaksumus.

embkumbne leping — vt. alternatiivne leping.

emissioon — 1) väärtpaberite või pangatähtede ning rahamärkide käibelelaskmine; 2) ka liikvelolevate pantkirjade või pangatähtede üldsumma.

emissioonipank — pank, kellele on antud riigivõimu poolt õigus pangatähtede ja rahamärkide väljaandmiseks (meil Eesti Pank).

enamsoodustus — kaubanduslepinguis tarvitatav klausel, tingimus, mille alusel kõiki kolmanda riigi kodanikele antud soodustusi kasutab erilise leppeta ka lepinguosaline.

ennetuskiri — vt. aviis.

ennistama — restitueerima — endisse seisukorda viima, seadma.

erikaal — 1 cm³ aine kaal grammides, võrreldav vee kaaluga (1 cm³ destilleer. vett +4° C = 1 g).

esetasu — vt. ainetasu.
esinduskogu — vt. volikogu.
etikett — märgis — esemele kinnitatud sedel, harilikult kunstipärase joonise- ga, pealkirjaga sisu, hin- na, firma jne. kohta.
etikettima — märgistama, märgisega varustama.

ettenäiteline paber — vt. näitpaberid.
ettevõtte — iseseisev kapita- liriisikot kandev majan- duskäitis.
ettevõtja — kasumit taotlev ja ettevõtte kapitaliriisi- kot kandev füüsiline või juriidiline isik; ettevõtte omanik või valdaja.

F.

faktuur — kauba müügi- või lähetusarve, kaaskiri, eriti hulgikaubanduses.
fiasko — nurjumine, luhtu- mine.
fiksum — teatav kindel määr; kindel summa, kin- del palk.
fiktiivne — luisendlik, väl- jamõeldud, teeseldud.
fiktsioon — vt. luisend.
filiaal — asutise või ette- võtte osakond, mis asub eraldi peakontorist või et- tevõttest.
filiaalsüsteem — paljude ühelaadiliste ning geo- graafiliselt üksteisest la- hus asetsevate, eriti kau- banduslike ja pank- käitiste kontsentreerimine ühe omaniku kätte.
finants — rahamid, riigi tu- lud ja varad, üldse raha- asjad.
finantsaasta — vt. arve- aasta.
finantsseerima — finantsima, rahama — käitist kapita- liga varustama.
finantsmajandus — avalik- kude (s. o. riigi ja omava-

litsuste) majuste kavakin- del tegevus oma ülesanne- te teostamiseks vajalikku- de vahendite muretsemise teel ja nende vahendite valitsemine.
finantsobligatsioon — vt. krediit-obligatsioon.
finantspank — pank, mille peamiseks ülesandeks on käitiste asutamine, finant- seerimine ja nendest ka- pitaliga osavõtt.
finantsperiood — vt. arve- aasta.
finantspoliitika — finants- teaduse reeglite ja õpetus- te rakendus ja kasutamine finantsmajanduses ja riigimajanduses üldse, vas- tava riigivõimuorgani juh- timisel.
finantsseisukord — riigi, omavalitsuse või erama- janduse rahaline seisu- kord.
finantsstatistika — finants- majanduse faktide, olu- kordade ja muutuste ku- jundamine arvus ja möö- dus statistilise meetodi abil.

finantsteadus — õpetus riigi või omavalitsuse majandusest ja tuluallikaist.

finantsveksel — veksel, mis on välja antud raha hankimiseks kaubandusliku tehinguta, usaldusveksel, „sõbraveksel“.

firma — kaubanduslik või tööstuslik ettevõtte; ettevõtte nimetus.

firmaväärtus — immateriaalne väärtus, mille suuruse määravad firma hea kuulsus, püsiv ning ostuvõimas ostjaskond, tuntud kaubamärk, eeskujulik organisatsioon, soodus asukoht jms.

firmeerima — firma nime all äri pidama; firma nimel alla kirjutama.

fisk — fiskus — riigikassa, riigivara, laek.

fiskaalne seadus — seadus, mille abil riik hangib endale tulusid.

fiskalism — maksuameti liigne agarus maksustamisel.

fond — 1) põhivara; teatavaks otstarbeks määratud erikapital; 2) hästitatud kindlakasvikulised väärtpaberid, riigi ja omavalitsuste laenulehed, hü-

poteegipanga pantlehed jm.

fondibörs — börs, kus kaubeldakse väärtpaberitega ja välisvaluutaga, ka kulla, hõbeda ja teiste õilismetallidega.

formular — näidisvorm, trükitud plank, millele kantakse andmed vastavalt nõudeile.

formuleerima — valandama — valemina väljendama, lausestama, sõnastama.

franko — maksuvabalt, tasuta, saatekuludega saatja arvel.

fundeerima — põhja panema, asutama; tagama. Võlga fundeerima — võlga materiaalselt tagama.

fundeeritud tulu — kapitali ja maaomandi abil saadud tulu, vastand elava inimestöö abil saadud tulule.

fusioon — ühinemine, ühistamine; kahe või mitme käitise liitumine üheks majanduslikuks ühikuks.

fusti — kaubas või viljas leiduvate aseainete ja prahi tõttu ostja kasuks antav kaalu- või hinnavähend.

füüsiline isik — indiviid, üksikisik kui õiguste subjekt.

G.

galanteriikaubad — vt. pu-dukaup.

gallon — $\frac{1}{8}$ ingl. buššelit = 4,55 liitrit.

garanteerima — tagama — vastutama, kindlustama.

garantii — vt. tagatis.

garantiiveksel — veksel, mis on antud mingi kohustuse tagatiseks.

gratifikatsioon — kingis — töövõtjaile väljaspool pal-

gakokkulepet antav ühekordne lisatasu.
gratis — hinnata, muidu, tasuta.
gratis-aktsia — aktsionäridele tasuta antav aktsia, harilikult siis, kui aktsia-

selts on saanud eriti suurt kasumit.

gross — 12 tosinat (144 tükki).

grupeerima — gruppima, rühmitama — lähestikku ühtekuuluvais rühmadeks korraldama.

H.

haldus — administratsioon.
hange — kauba kohalemuretsemine sellekohase lepingu järgi.

hangeldus — vt. spekulatsioon.

hankekaubandus — äritegevus, mis toimub hankelepingute alusel.

hankeleping — leping, millega keegi kohustub teisele muretsema ja kohale toimetama teatud kaupa kokkulepitud hinnaga ning tingimusel kindlaksmääratud päevaks või teatava aja jooksul.

hangeldaja — vt. spekulant.

hangeldama — vt. spekulerima.

hankija — (kauba-) muretseja.

harjutleja — praktikant.

harukauplus — teatud ettevõttele kuuluv pea-asukohast eemal asuv kauplus.

hindam — vt. taks.

hindeväärtus — hindamisväärtus — hindamisel saadud väärtus, hind.

hinnalook — vt. tariif.

hinnaloodumine — hinnakuunemine.

hinnamäär — hinnataks,

ametlikult kindlaks määratud hind.

hinnapariteet — ühe ja sama kauba hinna võrdsus erinevais paigus.

hinnastama — hinnaliseks tegema.

hinnastik — hinnakiri — kaupade loend ühes müügihinna ja -tingimustega.

hinnastuma — hinnaliseks muutuma.

hinnavähend — 1) hüvitis, mida müüja annab ostjale lepingu põhjal või vabatahtlikult kauba tavalisest müügihinnast teatud %-i mahaarvamise teel; 2) esialgselt kalkuleeritud müügihinna vähend.

hinne — hindamine; hindamisväljend.

hoiu- ja laenukassa — sääst- ja laenukassa — ühistegeelik krediidasutis, kellele on seadusega lubatud toimetada ainult hoiu- ja laenuoperatsioone.

hoius — deposiit.

hoiustaja — deponent.

hoiustama — hoiole andma, deponeerima, talletama.

hollandi kaal — purka — eriline kaal teravilja headuse

kindlaksmääramiseks ($\frac{1}{360}$ hollandi koti mahutus hollandi naeltes); seaduse järgi meil tarvitusel ei ole; vrd. teraviljaloomukaal.

honorar — tasu vabakutselise isiku poolt tehtud töö eest.

honoreerima — tasu maksuma, vekslit lunastama või tasuma teise eest.

hooaeg — sesoon, teatud ajajärg, aastaaeg, millal avaldub suurem hoogsus ning ulatus mingisuguseks tegevuseks, näiteks äritegevuseks.

hooajakaubandus — kaubandus, mis omab suurimat hoogsust ja ulatust ainult teatud aastaajal, nn. hooajal.

hooajaväljamüük — väljamüük, mis korraldatakse jaekaubanduses hooaja lõpul või pärast hooaja lõppu, et müüa ülejäänud hooajakaubad alandatud hindadega.

hulgi — angroo — suuri hulgi, hulgakaupa.

hulgikaubandus — angrookaubandus — kaubanduse

liik, kus kaupade ost ja müük toimub kas tootjalt hulgikaupmehele või hulgikaupmehelt jaekaupmehele.

hulgikaupmees — angrookaupmees — kaupmees, kes ostab kaupu tootjalt ja müüb neid jaekaupmehele.

hulgemüük — angroomüük — müük tootjalt hulgikaupmehele või viimaselt jaekaupmehele.

hulgishind — hulgemüügi hind.

huviühingud — tavaliselt kahe, harva üle kolme ettevõtte lepinguline liitumine (haril. pikemaks ajaks) võistluse vältimise ja tootmise majandusliku kujunduse eesmärgil.

hüpoteegipank — pank, mille pealesandeks on hüpoteeklaenude andmine.

hüpoteek — pantkiri — kinnisvarale kinnistatud pandiõigus.

hüpoteeklaen — hüpoteekarkreedit — laen, mis antud kinnisvara tagatisel.

hüvis — vara, kapitali, rahasumma kogunimetus.

hüvitus — vt. bonifikatsioon.

I.

igama — 1) vananema; 2) kestva tarvitamise või valduse järele teatud õigust või vara omandama.

imitatsioon — jäljendamine, järeleaimamine, matkimine, sihustamine; jäljendatud ese, matkis, sihus

(näiteks kunstnahk nahamustriga on nahaimitatsioon).

immobil — kinnik, kinnistu, kinnisvara — vara, mis on lahutamatu seotud kindla kohaga ja millele on avatud kinnistusraamatus

lehekülg (näit. maatükk, hoone jne.), kui ka teatud õigused säärasele kinnisvarale, mis sarnanevad omandiõigusega (näit. põlisrendi-õigus, obrokiõigus jne.).

immobiilkrediit — reaalkrediit, mille kindlustuseks on kinnisvara.

immobiilpank — vt. kinnistupank.

import — sissevedu — kaupade vedu välismaalt.

importima — importeerima — sisse vedama (kaupa välismaalt).

incorporated — ameerika nimetus a/s-le; vastab inglise nimetusele limited.

indeks — näitaja — majanduses ja statistikas: suhtarvud, mis iseloomustavad teatavate, vastavalt valitud ja vastastatud arvude olekut või liikumist erineval ajastul või erinevas kohas.

indossaat — vekslivastu võtja.

indossament — indosso — vt. žiiro.

indossant — vt. žirant.

indosseerima — indossima — vt. žireerima.

induktiivne meetod — kogemusil, vaatlusil ja katseil põhinev uurimismeetod.

industriaalne — tööstuslik.

inflatsioon — 1) ülemäärane rahahulga suurendamine, sõltumatult rahakattest ja rahvamajanduslikust tarvidusest; sellele järgneb raha ostujõu ja väärtuse langemine;

2) krediidiinflatsioon — üldine krediidiküllus.

informatsioon — teadistus, teadete andmine või saamine; asjasse pühendus.

ingrosseerima — kinnistama, kinnistusregistrisse vastavale kinnisvarale õigusi või koormisi sisse kandma.

in grosso — angroo, hulgi.

initsiatiiv — algatus, algatusvõime.

inkasso — kassang — raha sissenõudmine teise ülesandel esitatud dokumentide vastu komisjonitasu eest või ilma.

inkluusiivne — kaasa arvatud.

in natura — loonus, natuuras, esemeis.

in saldo — võlgu.

instants — asjaosaline organ või asutis, kohtuprotsessi eriaste.

instruktor — juhendaja, nõuandja, õpetaja, konsulent.

instruktsioon — juhend — eeskiri, juhatuskiri.

intensiivne — tõhus, pingus, jõune, töörohke, kulus, hoogus, tulemusküllane.

intensiivne majandamine — tõhus majandamine, kus tarvitatakse palju tööjõudu, masinaid ja kapitali, vastandina ekstensiivsele.

intress — kasvik — kapitaliomanikule makstav tasu laenatud kapitali kasutamise eest, väljendatud %-es teatud aja eest.

inventar — tarbvara — ettevõtte sissesead; vallas-

vara; ühte varatempu kuuluv vallasvara.

inventariarve — arve, mille deebetisse kantakse varasemete muretsemisväärtused ja kreditisse nende vähenemised ning mahakirjutused.

inventariraamat — arvepidamisraamat, milles toimub käitise inventari üksikasjalik arvestamine.

inventeerima — vara kirjestama ning kontrollima.

inventeerimine — varakirjestus, varade, väärtuste ja nõudetõendiste üleluge mine ja hindamine ning kohustuste selgitamine varade allesoleku kontrollimiseks ja ettevõtte tegevuse tulemuste kindlaks tegemiseks.

inventuur — inventeerimisel loendatud varade, väärtuste ja nõudeõiguste ning omakapitalide ja kohustuste kirjestis, nimistu.

inventuurbilanss — inventuuril põhinev bilanss, materiaalne bilanss.

inventuurväljamüük — väljamüük alandatud hindadega pärast inventuuri tegemist, peamiselt seisma jäänud kaupade realiseerimiseks.

investeerima — käitise, varadesse kapitali mahutama.

isikkond — vt. personaal.

isiklik arve — käitiseomaniku eraarve, milles teda koheldakse just samuti nagu iga teist selle käitise kreditori või deebitori.

isiklik krediit — krediit, mis avatud teatud isikule ilma tagatiseta, ainult usaldusest selle isiku vastu.

isikute ja asutiste arve — raamatupidamisarve, mis näitab käitise vahekorra isikute ja asutistega (deebitoridega ja kreditoridega).

J.

jae — detail — jaoti, osakaupa, väikest viisi.

jaekaubandus — detailkaubandus — kaupade müük jaekaupmehelt tarbijale.

jaekaupmees — detailkaupmees — kaupmees, kes ostab kaupu hulgikaupmehelt ja müüb otsesele tarbijale.

jaemüük — detailmüük, jaotimüük.

jaeshind — jaemüügi-, jaotimüügihind.

jaoskond — 1) asutise või selle osakonna alljaotis; 2) teatava ametniku tegevuspiirkond.

jaotimaksimine — vt. ositmaksimine.

jooksev arve — jätkuv konto — hoiuarve pangas, kust arveomanik võib võtta välja raha ja maksta sisse igal ajal oma äranägemise järgi.

jooksev remont — parandus, mis ei tõsta vara väärtust,

vaid hoiab seda tarvita-
miskõlvulisena.
juhataja — direktor — juh-
tiv isik mingis asutises,
ettevõttes või mujal.
juhatuskiri — üksikasjalised
juhtnõõrid ülesannete
täitmise kohta.
juhend — vt. direktiiv ja
instruktsioon.
juhis — reegel.
juriidiline isik — isikute või
varade kogum, kel on õi-
gus toimida varalistes
ning õiguslikes asjus võrd-
selt ainuisikuga, nagu
riik, omavalitsus, regist-
reeritud ühing, ühistu,
selts, sihtkapital.

juriskonsult — nõuandja ju-
riidilistes küsimustes.

järelkalkulatsioon — järel-
arvutus — pärast tehingu
teostamist või töö (telli-
mise) täitmist tehtav lõp-
lik kalkulatsioon, mis näi-
tab tehingu või töö tege-
likke tulemusi.

järelmaks[e] — vt. luna-
maks[e].

jätkuv konto — vt. jooksev
arve.

jäábima — järele jääma,
kauasest seismisest hal-
vaks, vanaks muutuma
(näit. kauba kohta).

jääk — rest, saldo.

K.

kabotaaž — rannikulaevan-
dus.

kahjum — kahju käitise te-
gevusest, ärikahju.

kahjundama — kahjunit
põhjutama, tekitama.

kahjustama — kahju, halba
tekitama (kellelegi või
millelegi).

kahtlane võlg — võlg, mille
täielik või osaline kätte-
saamine on kaheldav.

kaitsetoll — tollide liik, mille
ülesandeks on mingisugu-
se majandusharu kaitse-
mine välismaise võistluse
vastu.

kaja — palve kohtule taga-
selja tehtud otsuse uueks
läbivaatamiseks kaebelal-
se juuresolekul.

kalameesteühistu — kalu-
riteühistu — ühistu kala-

püüniste ostuks, kala tööt-
lemiseks ja turustamiseks,
ka ühiseks püügiks.

kalkulatsioon — arvutus —
tulude ja kulude võrdlus,
kavatsetava ettevõtte või
tehingu tululisuse arvut-
lemine; vrd. eel- ja järel-
kalkulatsioon.

kalkuleerima — arvutlema
— kalkulatsiooni tegema.

kaluriteühistu — vt. kala-
meesteühistu.

kandidaat — kohasoovija;
valimisteks ülesseatud isik.

kannang — saak, toodang,
eriti põhimikult.

kanne — sissekanne, kirje —
arve või dokumendi sisse-
kirjutamine arveraama-
tuisse, äritehingu kirjes-
tamine.

kaostama — ilma jätma, te-

- gema nii, et keegi mil-
lestki ilma jääks, midagi
kelleltki ära võtma.
- kapitaalremont** — 1) re-
mont, mille puhul uuenda-
takse kas osaliselt või
täiesti remonditava vara
põhiosa ja 2) mis tõstab
varade amortiseeritava
osa väärtust.
- kapital** — 1) rahvamajan-
duslikus mõttes: tootmis-
vahendid, tööga loodud hü-
vised, mis ei ole määratud
otseks tarbimiseks, vaid
edasiseks tootmiseks (ma-
sinad, vabrikuhooned, ta-
luehitised, liiklemisvahen-
did jm.); 2) ettevõttes:
igasugused varad ja väärtu-
sused, mida ettevõtte kasu-
tab ise või laenutab teiste-
le kasumisaamise ees-
märgiga (kinnis- ja vallas-
vara, kaubad, raha, väärt-
paberid, nõudmised ja õi-
gused jm.); 3) käitisma-
janduses bilansi passiva-
poolel näidatud tegevus-
kapital, mis koosneb nii
oma- kui ka võörkapitalist.
- kapitalikasum** — kapitalilt
intressina, kasvikuna saa-
dav tulu.
- kapitalikasvik** — kapitali ot-
sese kasutamise või laenu-
tamise eest saadav tasu.
- kapitalimaks** — aruandvaid
ettevõttele võetav maks;
lisaärimaksu osa.
- kapitaliriisiko** — hädaoht
kaotada kapital ta mahu-
tamise puhul, eriti ette-
võttesse mahutamise pu-
hul.
- kapitalist** — rahamees, isik,
- kes saab tulu täiesti või
enamikus kapitali kasvi-
kust.
- kapitalvõlg** — põhivõlg, lae-
nuks saadud summa, ilma
sellelt võlalt makstava
kasvikuta.
- kargokindlustus** — kauba
kindlustus veovahendeil
(laeval).
- karn** — lihakauplus.
- kartell** — ettevõtjate kokku-
lepe tootmise või müügi
reguleerimiseks vastasti-
kuse võimaluse kõrvalda-
mise otstarbel, kusjuures
ettevõtted jäävad täiesti
iseseisvaks ega allu ühi-
sele ärijuhtimisele.
- kartuliühistu** — kooperatiiv-
alusel töötav kartulikasva-
tajate ühistu tööt-
lemiseks ja turustamiseks.
- kaskokindlustus** — trans-
portvahendite (auto, laeva
jm.) kindlustus.
- kassa** — laegas, raha hoiu-
koht, ruum, kus toimetat-
akse raha vastuvõtmist ja
väljaandmist.
- kassa-arve** — raamatupida-
misarve, millesse kantakse
kõik sularahalised tehin-
gud.
- kassaator** — alama kohtu
otsuse tühistamist taotlev
isik, nõudja.
- kassahoidja** — laekur.
- kassang** — vt. inkasso.
- kassa-order** — kassatšekk —
kirjalik korraldus laeku-
rile raha vastuvõtmiseks
või väljamaksmiseks.
- kassapidaja** — laekur — käi-
tise jooksva kassa tegelik
pidaja.

kassaraamat — raamatupidamisraamat, mille ülesandeks on näidata kassa sissetulekuid, väljaminekuid ja kassasolevat sularahasummat.

kassaskonto — hinnavähendus arve summast makse puhul kas kohe või enne tähtaega.

kassatšekk — vt. kassa-order.

kassatäht — vt. müügitšekk.

kasseerima — 1) laegastama, raha sisse nõudma, vastu võtma; 2) alama astme kohtu otsuseid tühistama.

kasum — profiit — kasu ettevõtte tegevusest.

kasumlikkus — rentaablus — kasumi suhe kapitaliga, väljendatud %-des.

kasundama — kasumit taotlema, saama.

kasutusaktsia — aktsia, mis annab õiguse saada dividendi, kuid mitte osa võtta aktsiaseltsi juhatamisest ega vara likvideerimisest.

kasvik — vt. intress.

kataloog — loend, nimistu.

kate — 1) panganduses: kliendi jooksva arvel olev sularaha või tagatud krediit, millest pank tasub tema maksekorraldusi; 2) kaubanduses: tellitud kauba või kasutatava kaubakrediidi tasumiseks antav sularaha, vekslid jm.

katevara — emissioonipanga (meil Eesti Panga) väärtused (kuld, välisraha), mille tagatisel ta laseb liikvele oma pangatähed.

katmata tšekk — tšekk, mille

maksmiseks selle andjal puudub pangas vajalik raha või krediit.

kaubaarve — raamatupidamisarve, kuhu kantakse kaubatehinguid.

kaubabörs — börs, kus toimetatakse kauba ostu-müügittehinguid.

kaubakindlustus — kaupluses või laos oleva kauba kindlustamine tule või murdvarguse vastu, kusjuures kaup ise võib oma koosseisult muutuda; õnnetuse korral peab kauba omanik tõendama kauba väärtust õnnetuse silmapilgul.

kaubakogus — vt. partii.

kaubakrediit — 1) krediit, mis avatakse kaubaostjale müüja poolt ostu-müügi alal; 2) krediit, mis avatakse kaupade kindlustusele nende pandimisega võlausaldajale (vrd. lombardkrediit); 3) rahvusvahelises kaubanduses riigi poolt tagatud krediit kaupade ostu-müügi alal.

kaubamaja — 1) kaubanduslik suurkätis üldse; 2) eriti jaekaubanduslik suurkätis, mis müüb väga mitmelaadilisi kaupu; 3) kahele või mitmele isikule kuuluv ja lepingu alusel töötav äriettevõte.

kaubamärk — trade mark — seaduslikult registreeritud kauba-kaitsemärk, mis eristab ühe käitise kaubad teiste käitiste omadest.

kaubandus — 1) majandusharu, mille ülesandeks on

kaupade vahetuse teostamine rahva- kui ka maailmamajanduses; 2) kaupade kutseline ost ja müük kasumisaamise eesmärgiga.

kaubandusbilanss — mingi perioodi, harilikult aasta jooksul teatavalt maalt välja ja sinna sisse veetud kaupade hinnasummade võrdluse tulemus. Kui väljavedu on suurem sisseveost, siis nimetatakse kaubandusbilanssi aktiivseks, vastupidisel juhul — passiivseks.

kaubanduspoliitika — põhimõtted, mille järgi riigid kaitsevad oma rahvamajanduse kaubanduslikke huve sise- ja välismaal; nende põhimõtete tegelik teostamine.

kaubaproov — kauba tutvustamiseks ja reklaamimiseks määratud kaup.

kaubareisija — proovireisija — isik, kes äri ülesandel ja nimel käib pakkumas viimase kaup.

kaubarühm — otstarbalt, koosseisult või müügitehniliselt samalaadsete kaupade kogu.

kaubaveotariif — raudteel veetavate kaupade ja elusloomade veo eest raudtee kasuks võetavate maksu määrade ja nende arvutamise juhtnööride ning tabelite kogu.

kaused maksud — riigi tulud, mis ei laeku otse nendelt, kes seda lõplikult kannavad (tarbijad),

vaid laekuvad vahendajate (kaupmeeste, töösturite) kaudu (näit. tollid, aktsiidid jm.).

kaup — 1) kõik seaduse järgi majanduslikkude tehingute esemeiks olla võivad hüvised; 2) kitsamas mõttes kõik kaubaesemed peale raha ja väärtpaberite; 3) majanduslikus mõttes kõik asjad, mis pole valmistatud isiklikuks tarvitamiseks, vaid mis lähevad müügile teiste majapidamiste jaoks.

kaustik — klade, suurem, paksem vihik (harilikult köidetud).

kautsjon — edis — lepingu kindlustuseks sularahas sissemakstud tagatis.

kavamajandus — vt. plaanimajandus.

kaveerima — käendama, võlglast eest vastutama.

kavent — vastutaja, käendaja.

keeldus — vt. sekvester.

keelustama — vt. sekvestreerima.

kehtima — maksvusel olema, maksuma.

kelmama (kedagi) — kelmust tegema (kellelegi), petma (kedagi).

kese [-skme] — keskus — keskkoh, keskpunkt.

kesetustama — vt. detsentraliseerima.

keskasutis — samalaadseid asutisi juhtiv keskus.

keskendama — vt. keskustama ja tsentraliseerima.

keskkäitis — käitis, 1) kus töötab 6—50 töövõtjat, 2)

- kus kasutatakse aurukat-
 laid ja loodus- või looma-
 jõuga käitatavaid masi-
 naid ning kus töötab 4—30
 töövõtjat.
- keskliit** — liitude liit, ühin-
 gute ja ühistute liitude
 keskorgan.
- keskpank** — keskse tähtsu-
 sega pank teataval maal
 või riigis, harilikult emis-
 sioonipank; ka ühistege-
 likkude krediidasutiste
 keskasutis.
- kesktoimkond** — organisat-
 sioonide- või toimkondade-
 vaheline keskus.
- keskus** — vt. kese.
- keskustama** — keskendama,
 tsentraliseerima — kesk-
 koha ümber koondama.
- keskühistu** — üksikühistute
 keskkorraldus, mille üles-
 andeks on kaasaaitamine
 nende edukaks tegevuseks.
- kindlustusmaksud** — mak-
 sud, mis tasutakse kind-
 lustusseltsile, nagu pree-
 mia, poliisimaks, tempel-
 maks jt.
- kingis** — vt. gratifikatsioon.
- kinnik** — kinnisvaraline ese,
 kinnisasi, vt. immobiil.
- kinnispant** — kinnisvaraline
 pant.
- kinnistama** — kreposteeri-
 ma, omandiõigust kinnis-
 tusraamatusse sisse kand-
 ma.
- kinnistu** — vt. immobiil.
- kinnistumaks** — kinnisvara-
 maks — kinnisvarade
 väärtuselt või tulult võe-
 tav avalik maks.
- kinnistunumber** — kreposti-
 number — number, mille
- all teatav kinnisvara on
 kantud kinnistusjaoskon-
 na raamatusse.
- kinnistupank** — immobiil-
 pank — pank, mis annab
 laenu kinnisvara kindlus-
 tusel; vrd. hüpoteegipank.
- kinnisvara** — vt. immobiil.
- kinnisvara arve** — arve, ku-
 hu kantakse kinnisvara.
- kinnisvaramaks** — vt. kin-
 nistumaks.
- kiosk** — müügiputka.
- kiritõend** — vt. dokument.
- kirjatähi kirjutama** — arvu-
 sid sõnadega kirjutama.
- kirje** — vt. kanne.
- kirjend** — vt. lausend.
- kirjestama** — kirjesse pane-
 ma, üles kirjutama.
- klassifitseerima** — klassi-
 desse jaotama, liigitama.
- klausel** — piirav tingimus.
- klient** — isik, kes on usal-
 danud asjade ajamise pan-
 gale, advokaadile või kel-
 lelegi teisele; hoole-, kait-
 sealune; ostja, ärisõber.
- kliiring** (clearing) — arvel-
 dus — vastastikune mak-
 sekohustuste arvestami-
 ne; vrd. arvekoda.
- kliiringukoda** — vt. arve-
 koda.
- kodukord** — valitseva, juhti-
 va organi (näit. peakoos-
 oleku) poolt tema oma si-
 semise korra või temale
 alluvate organite ülesan-
 nete ja vahekordade kohta
 põhikirja täienduseks keh-
 tima pandud määrustik.
- kodumajand** — üksiku isi-
 ku, perekonna või ka mit-
 te-perekondlikul alusel
 ühinenud isikute rühma

(pansioni, internaadi) elutarvete rahuldamise korraldis.

kogum — vt. komplekt.

kogundama — vt. komplekteerima.

kogus — hulk, kvantum.

koguslik — kvantitatiivne.

kohuslane — millekski kohustatu, midagi tegema kohustatu.

kollektiiv — kokkukuuluvuse teadvuse tõttu tervikuna esinev ja ühesihiliselt tegutsev isikute kogu.

kollektiivleping — üksikute töölepingute sisu määrav leping, mille sõlmib tööliste kollektiiv üksiku või mitme tööandjaga või tööandjate kollektiiviga.

kollektiivne — ühine, koguline, mitmeid isikuid koos haarav, suuremaks tervikuks koondunud.

kollektiviseerima — kollektiiviks või kollektiivseks muutma.

kolmandad isikud — isikud, kes ei ole otseselt asjaosalised.

koloniaalkaubad — toidu- ja maitseained võõraist isandusmaist.

komandeerima — lähetama, saatma (isikut); komandama, käsklema.

kombineerima — ühendlema — kokku sobitama, plaani millegi teostamiseks kujundama.

komisjon — 1) tavaliselt suurema kollektiivse organi poolt moodustatud väiksemaarvuline organ, mille ülesandeks on läbi tööta-

da ja ette valmistada suuremas organis otsustamisele tulevaid küsimusi; 2) komisjonäri tasu ta vahetalituse eest; vrd. komisjonitasu.

komisjoniarve — raamatupidamisarve, kuhu kantakse saadud või antud komisjonäritasusid.

komisjonimüük — vahendlusmüük — müük teise ülesandel ja arvel, kuid omal nimel.

komisjonitasu — komisjon, vahendlustasu — tasu komisjonäri temale tehtud ülesannete täitmise eest, kokkuleppel või kombeõiguse — tava — alusel.

komisjonär — vahendleja — isik, kes teostab kutsena teatud äritehingut teatud tasu (komisjoni) eest teise ülesandel ja arvel, kuid omal nimel.

komitee — mitmest isikust moodustatud koondis või asutis mingi ülesande täitmiseks.

komiteerima — volitama, ülesandeks tegema.

komitent — 1) isik, kes annab kaupa vahendlejale komisjonimüügiks; 2) isik, kes teeb pangale ülesandeks toimetada sissenõudmist, maksmist, väärtuste ostu või müüki omal arvel.

kommenteerima — seletama, seletavaid märkusi koostama.

kommersant — kaubandustegelane.

kommerts — kaubanduse vananenud nimetus; praegu

- tarvitusel veel liitsõnades, näit. kommertsikool, -pank jne.
- kommertsipank** — pank, mille peaülesandeks on kaubanduse ja kaupade tootmise finantseerimine lühitärminilise krediidiga.
- kommunikatsioon** — liiklus, ühendus, teade.
- kommuunne** — ühine.
- kompanii** — selts.
- kompanjon** — ärikaaslane, seltsiline.
- kompensatsioon** — tasendus, tasaarvestus — arvutus, ühesuuruste võlasummade vastastikku tasutuks arvamine.
- kompenseerima** — tasuma, hüvitama, tasaarvestama.
- kompetentne** — pädev, asjatundlik.
- kompetents** — pädevus, võimkond, ametiasutise või ametniku võimupiirid teatavaid küsimusi otsustada.
- komplekt** — kompleks, kogum — teatud otstarbeks vajalik hulk asju või esemeid, tööriistu.
- komplekteerima** — komplektima, kogundama — vajalikkude kogu esemeid koon-dama, leidma.
- kompromiss** — erinevaist seisukohtadest vastastikuse järeleandmise teel saavutatud kokkulepe.
- konfereerima** — ühiselt nõupidama; võrdlema.
- kongress** — organisatsioonide, teatud kutsealade jne. esindajate ülemaaline kokkutulek põhimõtteliste ja päevaküsimuste arutamiseks või varem teatavaks tehtud ja läbiarutatud seisukohtade kinnitamiseks.
- konjunktuur** — olude suhtlus; majanduslik üldolukord, eriti turutingimuste ja neid mõjustavate tegurite üldseisund.
- konkurent** — võistleja.
- konkurents** — võistlus.
- konkursimass** — vt. konkursitomp.
- konkursiprotsess** — eriline kohtupidamiskord maksujõuetasajade arutamiseks.
- konkursitomp** — konkursimass — konkursi alla kuuluv varade kogu.
- konkurss** — 1) maksujõuetus; 2) seaduslik sundtoimetus võlausaldajate üheaegseks ja ühtlaseks rahuldamiseks makseraskustesse sattunud füüsilise või juriidilise isiku varadest.
- konossement** — laevalastikiri — laevakapteni antud kirjalik tõendus, et teatud hulk kaupa on edasitoimetamiseks vastu võetud.
- konsulent** — nõuandja, nõunik, juhendaja.
- konsumeerima** — tarbima — inimese tarvete otseseks rahuldamiseks ära tarvitama.
- konsument** — tarbija.
- konterbandist** — kontrabandist, salakaubavedaja.
- konterbant** — kontraband — 1) salakaubavedu — seadusevastane salajane kaupade, esemete või vää-

tuste sisse-, välja- või läbivedu üle teatava riigi tollipiiride; 2) salakaup.

kontingent — määrosa (kaupa, mis lubatud teatud riigil sisse vedada, teatud ettevõttel valmistada, pangal pangatähti käibelega lasta jt.).

kontinuiteet — pidevus.

konto — conto — arve raamatupidamises.

kontokorrent — jätkuv arve — vastastikune arve, kus üks pool võib olla tarviduse kohaselt võlgnik või võlausaldaja.

kontokorrent-laen — laen, mis tehtud pangas kontokorrentkujul ja tagatud väärtustega.

kontor — asutise, ettevõtte või vabakutselise isiku asjaajamisruum.

kontraheerima — lepingut sõlmima.

kontrahent — lepinglane, lepinguosaline — üks lepingu või tehingu sõlmija pool.

kontrakt — kontraht — leping, lepingudokument.

kontroll — võrdlemine, kas töö on tehtud või tegevus toimub nõuete kohaselt, kas varad on alles ning nõutavalt korras; jooksev järelevalve.

kontrollima — kontrolli teostama.

kontrollkassa — automaatkassa — kaubanduslikes ettevõtteis tarvitatav aparatuur läbimüügi registreerimiseks, kontrollimiseks

ja ostjale ostusumma näitamiseks.

kontrollmark — tootja poolt kaubale kinnitatud märk reklamatsiooni korral tagasisaatmiseks, mis võimaldab teha kindlaks kauba valmistamise või pakkimise aega ja vastutavaid isikuid; ka tööliste number tehase värvatahvliil.

kontrolör — kontrollija, jooksvalt järelevalve teostaja.

kontsentreerima — keskendama, keskustama.

kontsern — ettevõtete ühtum mingi toote valmistamise või turustamise alal, mis on koondunud ühiseks majandusühikuks ja allub teatud määral ühisele juhtimisele, kusjuures üksikud ettevõtted jäävad õiguslikult iseseisvaks.

kontsessioon — riigi või omavalitsuse poolt antav ametlik luba või eesõigus mingiks üldise tähtsusega ettevõtteks ja tegelemiseks teataval alal (näit. maapõuevarade uurimiseks ja kasutamiseks, veevärgi, trammi, raudtee jm. ehitamiseks ning kasutamiseks teatud aja kestel), kusjuures kontsessiooni andja tagab võtjale teatud eesõigused.

konverents — nõupidamine, tavaliselt mitmest riigist olevate esindajate koosolek ühiste küsimuste käsitlemiseks.

kood (code) — kokkuleppe sõnastik, milles iga kind

laksmääratud märk (täht, silp, sõna jne.) tähendab tervet lauset.

kooperatiiv — ühistu — muutuva koosseisu ja kapitaliga seltsing, kelle ülesandeks on, tegutsedes erilise nime (firma) all, kaasa aidata oma liikmete aineliseks hüveoluks mitmesuguste majanduslikkude ühiskäitiste või oma liikmete töö organiseerimise teel, kusjuures tekkiva kasumi jaotamisele kuuluv osa jagatakse liikmete vahel vastavalt nende osavõtule ühistu tegevusest.

kooperatiivne — ühistegevuslik, koostoimiv.

kooperatsioon — ühistöö, koostöö, koostoimimine.

koopia — ärakiri, järeletehtu

koopteerima — juurde valima, tööst osa võtma kutsu- ma samade õigustega, nagu need on valijail või kutsujail endil.

koormis — 1) töö määr (hulk), millega töötab käitis või isik; 2) võlgade või kohustiste kogusumma, mis lasub isikul või ettevõttel.

koosnema — koos seisma.

koostama — kokku seadma.

koostis — koosseis.

koostuma — kokku seaduma.

koosvastutus — seosvastutus, solidaarne vastutus — vastastikune vastutus üksteise eest; ühe mittemaksimisel on õigus nõuda ükskõik missuguselt koosvas-

tutajalt, kel jääb õigus nõuda omakorda teistelt kaasvastutajailt.

kopeerima — ärakirja tegema; järele tegema.

korrastama — korda seadma, organiseerima.

korrastis — korrastatu.

korrastuma — organiseeruma.

korrespondeerima — vastavuses olema, vastama; kirjajavahetust pidama.

korrespondendid „Loro“ — arve, mille kaudu pank arvestab oma raamatuis korrespondent-panga maksekorraldusi. Arve saldo aktivas (või deebetis) näitab korrespondendi võlga pangale, arve saldo passivas (või kreditis) aga korrespondendi hoiusummat pangas.

korrespondendid „Nostro“ — arve, mille kaudu pank arvestab oma maksekorraldusi korrespondent-pangale. Arve saldo aktivas (või deebetis) näitab panga hoiusummat korrespondendi juures; arve saldo passivas (või kreditis) aga panga võlga korrespondendile.

korrespondent — 1) kirjavahetuse toimetaja käitises; käitise või asutise teadete-muretseja ja ülesannete-täitja, kellele teated ja ülesanded usaldatakse kirja teel; 2) pank, kes täidab teise panga mitmesuguseid rahalisi ülesandeid.

korrespondent-krediit — summa, milleni kokkulep-

- pe kohaselt võib tõusta korrespondendi võlg tema ülesannete täitmisel teise korrespondendi juures.
- korrespondents** — kirjavehetus ja sellega seoses olevate toimingute kogumõiste.
- korroboratsioon** — kosutus, kinnitus; õiguste kinnistamine kinnisvarale, eriti ostu-müügilepingu kinnistamine.
- koteerima** — väärtpabereid börsil käbele ja noteerimisele laskma.
- krahh** — majanduskäitise, näit. panga majanduslik-finantsiline kokkuvarisemine.
- krediidiasutis** — asutis, mille peaülesandeks on krediidi andmine, võtmine ja vahendus, eriti pank, pandimaja jm.
- krediididokumendid** — krediitpaberid — krediiditehingulised laenupaberid, näit. vekslid, obligatsioonid, erisugused võlakohustised jt.
- krediidimajandus** — majandusliku arengu aste, mille puhul on levinud krediidi võtmine ja andmine ning mille puhul sularahata tasumine (vekslite jm. abil) tõrjub järjest enam välja raha kui maksevahendi.
- krediidivõime** — ettevõtte või isiku arvatav krediiditasumisvõime.
- krediit** — võlausaldus.
- krediiti avama** — lubama laenu tarvitada, harilikult teatava kindla summani.
- krediitima** — krediteerima — 1) võlgu andma; 2) raamatupidamises arve kreditesse kandma.
- krediiti tagama** — andma võla tagatiseks võlausaldaja käsutusse teatud väärtusi (väärtpabereid, vekslid, obligatsioone, kaupu jm.).
- krediit-obligatsioon** — finants-obligatsioon — obligatsioon, mille vastu pole antud laenu terves obligatsioonisummas, vaid mis on üle antud võlausaldajale lisatagatisena vekslid või võlakohustise juurde.
- krediitpank** — 1) pank, mis tegeleb tööstuslik-kaubanduslikkude käitiste finantseerimisega ja aktsiate emissiooniga; 2) laiemas mõttes krediidiasutis üldse.
- krediteerima** — vt. kreditiitima.
- kreditiiv** — krediitkiri — vt. akreditiiv.
- kreedit** — kahekordse raamatupidamise süsteemis arve parem pool, kuhu vara-arves kirjutatakse vara kahanemine, väljaminek, ja isiklikus arves summad, mis isik või asutis võlgneb teistele; kasumi- ja kahjumiarves näitab kreeditpool käitise kasumisummasid.
- kreeditor** — võlastaja, võlausaldaja.
- kreposteerima** — vt. kinnistama.
- krepostinumber** — vt. kinnistunumber.

kriis — nähtuse soodsa olukorra järsk halvenemine, raskesse seisukorda sattumine; kestev raske seisukord; majandusliku elutegevuse osaline ummik ja halbust, tagurpidimine. Konjunktuuritsükli üks faas.

kulaaž — vt. lekaaž.

kullavääring — kulla alusel seisev riigi rahasüsteem.

kupong — 1) lõigend, väärt-paberilt eriline ärälõigatav kasvikusedel; 2) teatava otstarbe ja suurusega riidekanga tükk.

kuraator — hooldaja, eestkostja.

kurseerima — käibel olema, kehtiv olema (raha suhtes).

kurss — välisraha ja väärt-paberite turuhind (börsil, pangas).

kurtaaž — börsimaaklerile tehingu vahenduse eest makstav tasu.

kustund, kustundus — vt. amortisatsioon.

kutseühing — samal kutsealal tegutsevate kodanike koondised oma ühishuvide kaitseks ja arendamiseks ning vastava ala küsimuste otsustamiseks.

kuupäevama — vt. päevama.

kvaliteet — omadus, mihus, väärtuse ja omaduse tase kaubal.

kvantiteet — kogus, hulk; vältus.

kvantum — hulk, kogus.

kviitung — vastutäht, tähik — kirjalik tõendis ra-

ha või millegi muu vastuvõtmise kohta.

kvintaal — (mööühik) 100 kg.

kviteerima — kviitungit andma.

kvit — vaba, tasa (makse poolest).

kvoorum — tarbarv — koosoleku pidamiseks põhikirja või kodukorra järgi nõutav esindajate või liikmete arv.

kõlvatu võistlus — heade ärikommetega vastuolus olev võistlusvõte.

kõnendaja — vt. referent.

kõrgkapitalistlik maa — maa, kus pindalalise ühiku kohta langeb palju kapitali ja palju tööjõudu.

käendaja — vastutaja, käemees, kävent.

käendama — vastutama kellegi eest, käemeheks olema.

käibima — liikumas, käimas olema.

käitama — käia laskma, käima panema (näit. käitist).

käitis — igasugune seade või organisatsioon teatavate jõudluste soetamiseks või saavutamiseks. Majanduskäitise algrakukese moodustab üksik inimene, kes oma tööpaigal on varustatud töövahenditega.

käitismajandusteadus — majandusteaduse haru, mille objektiks on igasuguse käitise majandus.

käituskapital — tegevuskapital, käitise kasutuses olev kogu kapital.

käive (om. käibe) — läbi-

müügi ja läbikäigu üldnimetus.
käivitama — käima, liikvele panema, ringvoolus hoidma.
käskveksel — tratt — veksel, mille järgi ei maksa väljaandja, vaid sellekohase, vekslis väljendatud

käsu järgi kolmas isik, trassaat.
käsundama — ülesandeks tegema (kellelegi midagi).
käabusühing — õige väikese tegevusega ja liikmete arvuga ühing.
küseldav kaup — sagelinõutav kaup.

L.

laegastama — sisse kasseerima.
laek — riigikassa, fiskus.
laekahoidja — laekur, kassahoidja.
laekama — riigikassasse sisse võtma.
laekuma — riigikassasse kogunema.
laen — tagasimaksimis-kohustusega kasutamiseks antud raha või muu vallasvara. Vrd. muutlaen ja pruuklaen.
laenama — laenuks võtma (kelleltki).
laenutama — laenuks andma (kellelegi).
laevalastikiri — vt. konossement.
lahter — joontevahe tabelis, rubriik.
laoseis — kaupluses ja laos oleva kauba või materjali kogus või väärtus.
„laovahid“ — „poevahid“ — kauplusse seisma jäänud raskestimüüdav või müüdamatu kaup.
lausend — sissekande (kande, kirje, sisendi) tekst ja summa raamatupidamises.

lekaaž — kulaaž — vedelate kaupade nõrgumisest või aurumisest tekkivate kaotuste eest tehtav kaalu- või hinnavähend.
lepinglane, lepinguosaline — vt. kontrahent.
lihtveksel — veksel, mille järgi veksliaandja on ühtlasi ka maksja; vrd. veksel.
liiklemine — liiklus — isikute ja hüviste ühest kohast teise vedamine (või siirdumine) ning teadete edasitoimetamine.
liiklusgeograafia — majandusgeograafia osa, mis uurib ja käsitleb isikute, hüviste ja teadete liiklemise levingut.
liitma — ühendama, kokku panema, arvusid summaks ühendama.
liitrikaal — vt. teraviljaloomukaal.
likvidaaator — likvideerija, lõppaja — isik, kes toimetab mingi ettevõtte või operatsiooni lõppamist.
likvidatsioon — lõppamine,

likvideerimine, likviidseks (sulaks) tegemine.

likvideerima — lõppama — midagi (jäädavalt) lõpetama. Käitist likvideerima — tähendab käitise varasid likviidseks (sulaks) tegema, sellest ettevõtte nõudjaid rahuldama ja kasutama ülejääki (kui seda on) põhikirjas lõpetamise puhuks ettenähtud otstarbeks.

likvideeruma — lõppuma — ennast likvideerima.

likviidne — sula; selge, tunustatav; vara või tema üksikute osade omadus ruttu ja suuremate kahjumiteta võida muutuda sularahaks.

likviidne mahutus — kergesti kättesaadav, tarvilisel korral kohe rahaks tehtav mahutus.

likviidsus — maksevalmis olek; käitise jooksvate kohustiste suhe kergelt realiseeritavate varaosadega.

limit — ettekirjutatud, piiratud hind, piirhind, ostu puhul ülemmäär, müügi puhul alammäär.

limited (lüh.Ltd) — ingliskeelses firmanimes (umbes meie a/s. või o/ü.) tähendab, et ettevõtte osanikud vastutavad ainult ettevõttesse mahutatud kapitaliga, ilma lisavastutuseta.

limiteerima — 1) hinda ette kirjutama, millest rohkem ei või maksta või odavamalt müüa (kauba väärtuste või välisraha ostul-

müügil); 2) l. aega, ette määrama aega, mille kestel teatud ülesannet võib või peab teostama.

linaühistu — linakasvatajate ühistu lina töötlemiseks ja turustamiseks.

lisakohustus — vt. lisavastutus.

lisavastutus — liikme vastutus peale sundusliku äriosa ühistu kohustiste eest.

lisavastutuskohustis — lisavastutuskohustust tõendav dokument.

lisa-ärimaks — ärikäitisel peale põhi-ärimaksu võetav maks riigi ja omavalituste heaks.

litsents — luba, eesõigus; patendi kasutamise luba, antud patendi omaniku poolt.

loek — lugemine.

loend — register, nimekiri, kus mingid esemed on üksikult loendatud.

loendama — üles lugema.

lokaut — töösulg, töökatkestus, töö lõpetamine käitises ettevõtja poolt, et sundida töölisi järeleandmisele kas palga- või mõnes muus tülikäsimuses.

lombard — iganud nimetus pandimajale.

lombardkrediit — lombardlaen — reaalkrediidi liik, mille puhul krediidi tagatiseks on vallasesemed, peamiselt kaubad ja väärt-paberid.

loond (loonu) — mitte-raha, ainestasu; natuura.

loonustasu — vt. ainestasu.

loostaja — vt. registraator.

loostama — vt. registree-
rima.
loostik — vt. register.
lootusetu võlg — võlg, mille
kättesaamiseks pole loo-
tust.
lossima — laeva tühjen-
dama.
luisend — fiktsioon — väl-
jamõeldis, luul, petteku-
jutlus.
luisendama — fingeerima,
näilikult, petlikult tegut-
sema, välja mõtlema.
luisendlik — fiktiivne, näi-
lik, kujuteldud.
luksusartikkel — toreduses.
luna — järelmaks[e] saade-
tise kättesaamisel.
lõige — uuest reast (nn.

taandreast) algav kirjutis
või trükijärk.

lõik — lõigatud tükk.

lõiv — andam, mida võetak-
se teatud toiminguil või
juhtumel, nagu kohtulõiv,
pärandimaks, kinnistus-
maks jne.

lõivama — lõivu maksma.

lõivutama — lõivu võtma,
lõivu kehtima panema.

lõppaja — vt. likvidaator.

lõppama — vt. likvideerima.

läbimüük — käibe nimetus
kaubanduskäitises; teatud
ajavahemikul müüdud kau-
pade kogusumma.

lähetama — komandeerima,
saatma, läkitama.

lähetusraha — komandee-
misraha.

M.

maailmakaubandus — maa-
kera kõikide maade kogu-
kaubandus.

maakler — ametlik vahen-
daja (näit. börsil), kes so-
bitab poolte vahel ärilisi
kokkuleppeid.

maaparandus-ühistu — põl-
lupidajate ühistu maa vil-
jakuse tõstmiseks, eriti
kuivendamiseks liigveest.

mahakirjutus — 1) raama-
tupidamise varade kustutamine nende hävimise või
väärtuse vähenemise tõtu, samuti lootusetu nõud-
miste kustutamine vastavate kannete tegemisega;
2) ärikahjumite katmine
omakapitalide täieliku või
osalise kustutamise.

majand — iga iseseisev ma-
janduskäitis, näit. talund,
tööstus-ettevõte, kauplus.

majandama — majandit pi-
dama, juhtima, majan-
duse alal tegutsema.

majandus — ökonomia —
aineliste võimaluste (va-
rade) loomine tarvete ra-
huldamiseks; kulude ja
kasude kaalutus.

majandusgeograafia — vt.
majandusmaateadus.

majanduslik põhimõte —
ökonomiline printsip —
põhimõte, mis püüab saa-
vutada vähimate kuludega
suurimaid tulemusi.

majandusmaateadus — ma-
jandusgeograafia, mis uu-
rib ning käsitleb majan-

- dusvormide levingut ja mille eriliseks ülesandeks on selgitada kuivõrd ja mil moel on erinevate maalade majanduselu olenev looduslikest ja rahvastikulisist ümbruseingimustest.
- majandusteadus** — teadus, mille objektiks on majandus ja mis käsitleb ning uurib majanduslikku tegevust ja majanduselu seaduspärasusi.
- majandusühistu** — ühistu, mis asutatud oma liikmete majapidamistarvete rahuldamiseks ja nende vabastamiseks üleliigseist vahendajaist; vrd. tarbijate-ühistu.
- majaskelu** — kodune majapidamine.
- majasklema** — maja pidama.
- majus** — majapidamine, tarbimiskäitis.
- maks** — riigi ja omavalitsuse poolt finantsmajanduslike väljaminekute katteks alluvailt majandeilt või isikuilt otseselt või kaudselt sunniviisiliselt nõutav kohustus esemeis, rahas või teenistustööna.
- makse** — maksmine.
- maksebilanss** — 1) teatava perioodi (tavaliselt aasta) jooksul teatavast riigist eraisikute või riigi poolt välismaale makstud või seal kulutatud väärtuste hinnasummade kõrvutamine ning võrdlemine sama perioodi vältel välismaalt samasse riiki saabunud väärtuste hinnasummade-
ga; 2) nende hinnasummade võrdlemise lõpptulemus ehk -summa.
- maksimum** — ülemmäär.
- maksma** — 1) raha välja andma; 2) maksvusel olema, kehtima.
- maksuese** — maksuobjekt — asi, tegevus, õigused või rahasumma, millelt riik või omavalitsus võtab maksu.
- maksujuhatas** — eramajanduses võlausaldaja käsk võlglastele — maksta võla arvel teatatud summa kolmandale isikule; vrd. maksukäsk.
- maksujõuetus** — olukord, kus isiku varast ei jätku kõigi tema kohustiste täielikuks katteks.
- maksukohuslane** — maksu maksja.
- maksukäsk** — riigiasutise juhataja kui krediidikäsitaja poolt Eesti Pangale või ühe panga poolt teisele pangale antud kirjalik korraldus summa välja maksmiseks või ülekanndmiseks; vrd. maksujuhatas.
- maksuma** — maksma minema, hinda omama.
- maksuobjekt** — vt. maksuese.
- maksus** — väärtuseseis.
- mandaat** — volitus, käsk.
- mandant** — volitaja.
- manko** — vt. vajak.
- manufaktuur** — 1) suurtööstus linase, puuvillase ja üldse tekstiilkaupade alal; 2) käsitöö ja vabriku vahepealne tootmise vorm, kus töölisel töötavad ette-

- võtja palgalistena suurearvuliselt koos, kuid valmistamine toimub peamiselt käsitsi; esines sageli kapitalistliku tootmise algaastail, kui masinad ei olnud veel küllaldaselt levinud.
- masinatarvitajate-ühistu** — ühistu masinate ühiseks kasutamiseks.
- materiaalne bilanss** — vt. inventuur-bilanss.
- materiaalne kahju** — aineskahju.
- memorandum** — märgukiri — mälestuskiri, märkus meelepidamiseks.
- memoriaal** — raamatupidamises: põhiraamat kõigi tehingute (peale kassaoperatsioonide) kronoloogiliseks sissekandmiseks; koondatult kassaraamatuga nimetatakse kassame-moriaaliks.
- menu** — hea tagajärg, edu.
- menukas** — menurikas, tagajärjekas.
- merikahju** — vt. avarii.
- mess** — 1) näitus, mis taotleb kaubamüüki väljapandud proovide järgi; 2) perioodiliselt korduv suurlaat.
- mest** — vt. risk.
- mestama** — vt. riskima.
- meste** — vt. riske.
- mihus** — vt. kvaliteet.
- miinimum** — alammäär.
- minem** — (kauba) minek, pidev turustamine, müük; käitisest turule lähetatud kauba väärtus või kogus.
- minemiala** — minemirajoon — kauba turustamispiirkond.
- minemibaromeeter** — konjunktuuribaromeeter, mis näitab, millisel määral toodang leiab vastuvõttu turul, kuivõrd toodang ja tarving on teineteisega kokkukõlas.
- minemiraadius** — minemiala keskmine raadius.
- minemirajoon** — vt. minemiala.
- minemivööde** — minemiala liigestub erinevaiks minemivöötmeiks, mis üksteisest erinevad minemihulga, -laadi ja -intensiteedi poolest.
- minimaalne** — vähim, kõige väiksem, pisim.
- mobiilne vara** — vallasvara, vallastu — liikuv vara, varad, mis pole seotud kindla kohaga.
- monokultuur** — ainukultuur — valitseb aladel, kus, kõrvale jättes teisi põllumajanduslikke tootmisvõimalusi, toodetakse vaid üht saadust.
- monopol** — ainuõigus (kauplemiseks jm.); käitise ainuvalitsus turul oma toodangualal.
- moon** — vt. proviant.
- moratoorium** — makseestamine — maksekohustuste edasilükkamine teatud ajaks seadusega, kohtuotsusega, valitsusasutise otsusega või teatud juhtudel kreditoride otsusel.
- motiiv** — põhis.
- motiveerima** — põhistama —

põhiseid esitama, põhjendada.

muldel — valmistatavate toodete ruumiline vormikujutis.

munamüügiühistu — kanapidajate ühistu munade ühismüügiks.

muster — näidis, eeskuju, proov, põhijoonis.

muutlaen — laen, millega keegi isik annab teisele omandiks teatava hulga asendatavaid esemeid (raha, vilja), kohustusega tagasi anda samataolisi samal hulgal, samas väärtuses ja mõõdus ning kohustusega maksta nende eest protsente.

märgis — etikett, erimärk.

märgistama — etiketiga varustama, signeerima.

märgukiri — vt. memorandum.

märkmik — märkuste-raamat.

määrastama — vt. normima.

münt — metallraha.

müübima — ostjaid leidma (näit. müübiv kaup).

müügihind — hind, millega müüakse näiteks kaupa; kauba ostuhind ja kohaletoimetamis-kulud moodustavad ostu-omahinna, ostu-omahind ühes kõigi äri-kuludega (palgad, ruumide üür, rahakasvik, amortisatsioon) — müügi-omahinna, müügi-omahind ühes kasumiga — müügi-hinna.

müügitšekk — kassatäht — müüja poolt ostjale antav täht kauba müügisumma tähendamiseks, raha maksmiseks kassas.

müügiühistu — müümaühistu — ühistu oma liikmete majapidamissaaduste turustamiseks.

müümar — kaubitseja, väikekaupleja turul (toiduainetega).

müütama — müümiseks välja panema, välja kuulutama.

N.

natsionaliseerima — riigistama riigi pärisomandiks.

naturaalne — loomulik, loodus esinev.

naturaaltasu — loonustasu — aineis makstav tasu.

neto — puhtal kujul (pakis või kulud maha arvatud).

neto-eelarve — eelarve, kus kulud ja tulud (sissetulekud ja väljaminekud) on näidatud puhtal kujul, näit. maha-arvatult tagasisaadavad kulud.

netohind — kauba hind puhtal kujul, maha arvatud hinnavähendid.

netokaal — puhaskaal — kauba kaal ilma pakiseta.

netokasum — vt. puhaskasum.

netotulu — puhastulu peale kulude lahutamist.

netovara — vara, mis jääb järele peale võlgade lahutamist.

nimelised väärtpaberid — väärtpaberid (näit. akt-

siad, obligatsioonid), millel on märgitud isik, kellele nad kuuluvad või kes on õigustatud teostama nendega seotud õigusi.

nimeshind — nominaalhind — aktsiale (osatähele) märgitud hind (haril. 50 ja 100).

nimesväärtus — nimeshinda alusel arvutatud aktsiate (osatähtede) väärtus.

nimeta väärtpaberid — vt. näitpaberid.

nominaalhind — vt. nimeshind.

norm — määr.

normaalne — määras, normikohane, tavaline.

normima — normama, normeerima, määrastama — normikohaselt korraldama või seadma, normiks määrama.

noteerima — hinda märkima, üles tähendama börsil; ka hinda määrama börsi- või turuhinna alusel, näit. võihindade noteerimiskomisjon noteerib, määrab kindlaks võihinna.

nurgatempel — 1) nurkmärgis — kirjade pahempoolsele ülemisele nurgale löödav asutise, ühingu, firma jne. nimi ühes juurdekuuluvate andmetega; 2) nurkmärgisti —

riist, millega nurkmärgis lüüakse.

nurkmärgis — vt. nurgatempel.

nurkmärgisti — vt. nurgatempel.

nõudmine — 1) turul tegelikult esineva ostuvõimelise isiku või asutise (ostja) soov osta kaupa; 2) turul nõutavate kaupade üldväärtus või -kogus; 3) saadaolevad summad.

nõukogu — seadustes ja ka ühistute põhikirjas ettenähtud vahelüli liikmete kogu (peakoosoleku) ja juhatuse vahel, enamasti juhatusest suuremate volitustega organ ühistuis kui ka mujal.

nõunik — nõumees, kõrgemate ametnikkude ametinimetus või tiitel.

nõustaja — konsulent, nõuandja.

näitpaberid — nimeta paberid, millel pole märgitud omaniku nime, vaid mis kuuluvad neid omavale isikule, näit. tšekk ettenäitajale, loteriipiletid, nimeta aktsiad jne.

näitus — tööstus-, põllumajandus-, kunsti- jt. toodete kui ka igasuguste tööviiside ja -tulemuste näitlikkude kujutiste (statistika, pildid jne.) avalik väljapanek.

nüüdisväärtus — väärtus käesoleval ajal.

O.

objekt — ese.

objektiivne — asjalik, esemelik, erapooletu.

obligatoorne — kohustuslik, sunnine, siduv.

obligatsioon — pantkiri, võlakiri, võlakohustus, mis kinnistatud kinnisvarale või laevale seadustes ettenähtud korras.

Säärane nimetus on kujunenud välja Eestis; mujal mõistetakse obligatsioonide all väärtpabereid (pantlehti), mida riik, omavalitsused ja a/s-id välja annavad selleks, et uusi kapitale juurde tõmmata. Erinevus aktsiaist: kindel kasv ja tähtaeg; obligatsiooni omanik on võlausaldaja, aktsiate omanik on ettevõtte osanik.

obligo — 1) kohustus, võlg; 2) võlaraamat, kuhu sisendatakse kõik ühistu või mõne teise majandi nõudmised oma klientide vastu; 3) pankades kõrvalraamat, kuhu märgitakse iga pangas oodustatud vekslite osaliste kohustised veksliaandjana ja diskontijana, mõnes pangas ka pealekirjutajana, indosandina; 4) üksiku kliendi kohustiste, võlgade summa ettevõtte vastu; 5) majandi kohustiste kogusumma.

ofert — pakkumine, kauba või teenistuse pakkumine.

oksima — oksjonil, enampakkumisel müüma.

oksjon — vastava ametniku poolt avalikult peetav valdas- või kinnisvara müük enampakkumise korras.

olem — tegelikult olev kogus (näit. raha kassas).

omahind — 1) kaubanduses: a) ostu-omahind — sisseostuhind ühes veokulude ja muude kauba ostmisega ühenduses olevate kuludega kuni kaupluse laoruumi asetamiseni; b) müügi-omahind — ostu-omahind ühes kõigi ärikuludega ilma kasumita; 2) tööstuses valmistatavate toodete või kaupade valmistushind, s.o. toorained, kõrvalained, töötasu, mehaaniline jõud, valgustus, kapitalikasv, tootmisvahendite amortisatsioon, administratsiooni tasu jne. koos.

omakapital — 1) võlgadest vaba osa ettevõtte koguvarast; 2) osa- ja tagavarakapitalide kogusumma juriidilise isiku äriseisus. Kahjumite korral arvatakse kahjumite katteks kõigepealt tagavarakapital; osakapital alles teises järjekorras.

omand — see, mis on kellegi omanduses; isikule, samuti juriidilisele isikule kuuluv vara.

omandama — seaduslikult omaks tegema, ostma, päranduse või kinkimise teel saama.

omandus — omandamine, [omand].

omastama — omavoliliselt endale võtma, omavoliliselt omandama.

omatööstus — tarbijateühistu või nende keskühistu tegevus kaupade tootmise alal.

on call — jooksev eri arve väärtuste kindlustusel, arve, mille järgi pank võib igal ajal tagasi nõuda antud laenu.

oodus — vt. diskonto.

oodustama — vt. diskontima.

oodustusveksel — diskontoveksel.

operatsioon — tehing, tehe, äritehing.

order — 1) käsk, käsund, ülesanne; 2) kassa-order, dokument, mis sisaldab käsundit (käsutamist) laekurile raha vastuvõtmiseks või väljamaksmiseks; 3) N. ordril — N. käsul, korraldusel, ülesandel (veksli pealiskirjade puhul).

organ — 1) asutis või ametlik isik riiklikus või omavalitsuslikus kehandis; 2) eraõigusliku koondise (näit. ühistute, seltside jne.) põhikirjas ettenähtud, harilikult valitud liikmete kogu valitsemise või järelevalve ülesannetega; 3) häälekandja.

organisaator — organiseerija, korraldaja, rakkija — isik, kes korraldab midagi kavakindlalt, kel on võimeid näiteks tööstusliku, kaubandusliku, põlluma-

jandusliku või mõne muu käitise või asutise ellukutsumiseks ja selle kavakindlaks korraldamiseks ning arendamiseks.

organisatsioon — raking, korraldus — 1) kindlasihipline isikute koondis (ühing, ühistu, liit jt.); 2) kavakindel korraldus.

organiseerima — rakkima, korraldama — koguma, koondama, organisatsiooni looma.

organiseeruma — korraldama — organisatsiooniks koonduma.

originaal — algupärane.

originaaltaara — vt. taara.

orjes — vt. servituut.

osak — kapitalikasumit taotleva seltsingliku ettevõtete (aktsiaseltsi jt.) põhikapitaliosa, näit. aktsia.

osakapital — liikmete poolt osamaksude näol kui ka osa- ja ostukasumi siirete (juurdearvamiste) läbi tegelikult kogutud tegevuskapital, mis makstakse tagasi liikmele ta ühistust või liidust lahkumisel; võib arvata ka kahjumite katteks, kui kahjumite puhul nende katteks ei jätku tagavarakapitali.

osakasum — vt. dividend.

osakond — 1) asutises jaotiserialade järgi; 2) ettevõtete osa teises asukohas (vt. harukauplus, filiaal).

osam — äriosa — osamaksu määr, põhikirjas määratud kindel summa, mille iga liige ühe- või mitmekordselt, korraga või ositi

makstes peab andma ühistu käsutusse.

osama — osa võtma.

osamaks — osami (äriosa) jaotitamisest kogunenud summa; vrd. osakapital, osam.

osatäht — seltsingliku ettevõtte poolt väljaantav tempelmaksustatud kirjalik tõendis tasutud osaku või osami kohta.

ose — vt. dividend.

osis — koostus-osa, komponent.

ositama — jaotama.

ositi — osade kaupa.

ositimakseäri — äri, kust kaupa müüakse ositimakse alusel.

ositimaksmine — maksmine osade kaupa, jaoti.

oskur — vt. ekspert.

oskustus — vt. ekspertiis.

ostang — ühekordne ostmine.

ostis — vt. ostus.

ostleja — ülesostja.

ostlema — üles ostma.

ostuhind — hind, mis tasutakse kaubamüüjale, faktuuris märgitud hind.

ostujõud — ostuvõime — 1) kaupade hulk, mida võib osta teatava rahasummaga (raha ostujõud); 2) teatava isiku või rahvahulga (näit. piirkonna, kogu rahva) ostujõud väljendub kaupade koguses, mis ostetakse teatud aja jooksul.

ostukasum — ostupreemia — tagasimaks, hinnavähend, mis ühistud maksavad ostjaile-liikmeile kui ka teistele alalistele ostjaile äriaasta lõpul vastavalt aasta ostusummale.

ostu-müügiühistu — kooperatiiv, ühistu, kes toimetab oma liikmeile kaupade ostmist ja nende majapidamis- või käsitöösaaduste müüki.

ostupiirkond — maa-ala, mille elanikud teostavad oma peamisi jooksvaid sisseoste ühisest müügikeskusest (linnast, alevist).

ostupreemia — vt. ostukasum.

ostus — ostis — ostetud kaup, asi, sisseost.

ostuvõime — vt. ostujõud.

ostuühistu — ühistu, kelle ülesandeks on nõutada oma liikmeile elatus- ja tootmisvahendeid jm.; vrd. tarbijateühistu.

otsesed maksud — otsemaksud — riigimaksud, mida riik võtab kodanikelt nende tulude või vara alusel (näit. tulumaks, ärimaksud, kinnisvaramaks jt.).

otsustusvõimeline — otsusevõimeline — koosolek on otsustusvõimeline, kui ta on kokku kutsutud seaduses, põhikirjas või kodus korras ettenähtud korras ja kui koos on nõutat arv esindajaid või liikmeid.

P.

- pagas** — reisikraam: 1) raudteel, laeval, lennukil või omnibuses matkajaga kaasas olevad asjad; 2) raudteel reisijaterongiga saadetav kaubasaadetus.
- pajuk** — pension — vanaduse või töövõimetuse pärast teenistusest vabanevad ametnikule endise töötasu alusel määratav puhkepalk, makstakse tavaliselt rahas.
- pake** — pakkumine, ofert.
- pakend** — vt. pakis.
- pakis** — kauba säilitamiseks kaalumiseks või veoks tarvitav kest (vaadid, kastid, kotid, pudelid, pakkimisriided jm.); pakkimismaterjal.
- pakk** — komps, kimp, sissepakitud asjad.
- pakkima** — kaupa müügiks või veoks mahutama vastavasse kesta (pakisesse).
- pakkumine** — 1) turul müüa pakutava teatava kauba hulk, kogus; 2) turul teataval ajal pakutavate kõigi kaupade hulga kogumõiste.
- palgaraamat** — raamatukujuline tööleping, mis antakse töölisele tööstuslikes, kaevanduslikes, veanduslikes ja põllumajanduslikes käitistes ja mis peab sisaldama tasu arveldust ning kirjendeid teenitud, makstud ja maksмата tasu kohta.
- palk** — töövõtjale tööandja poolt töölepingu alusel rahast või naturaals makstav töötasu.
- pall** — kindel kogus kaupa: näiteks paberit — 10 riisi, puuvilla — 70—270 kg, lõimi — 18 pakki.
- panderoll** — 1) aktsiisi määrgis kaupade (näit. tubaka, tuletikkude jt.) pakisel; 2) ristpael.
- pandik** — pandiks antud asi.
- panditama** — panti panema.
- pangatäht** — rahatoline ning raha funktsioone täitev krediitdokument, mida tänapäeval emiteerivad peamiselt erilised emissioonipangad.
- pank** — majand, mille rahvamajanduslikuks ülesandeks on rahakapitalide kogumine, säilitamine, valitsemine ning raha- ja krediitpakkujatele ja -nõudjatele abiksolemine.
- pankrot** — maksujõuetus.
- pankroteeruma** — pankrotistuma — pankrotti jääma.
- pankur** — pankiir, pangamanik.
- pant** — kohustuse täitmise tagatiseks antud vara.
- pantima** — pandiks võtma.
- pantkiri** — vt. hüpoteek.
- pantlaen** — asipandi tagatisel antud laen.
- panus** — sissepandud ese; sissemakstud või mangu-pandud summa (näit. kaardimängus).
- pari** — samasummaline.
- pariteet** — 1) võrdväärtus, samaväärsus; 2) raha pariteet: raha teoreetiline

väärtus metallis või teise maa valuutas.

partii — kaubakogus — hulk üheliigilist kaupa, mis saadakse või saadetakse teele korraga.

passiivkaubandus — kaubanduse korraldus, mille puhul rahva majandusalane sisse- ja väljavedu toimub võõraste juhtimisel.

passiivne — 1) sinkuv, mitetetegev, loid tegevuses; 2) teistele võlgnev.

passiivne kaubandusbilanss — vt. kaubandusbilanss.

passiivtehing — passiivoperatsioon — panganduses niisugune tehing, mis paneb pangale kohustisi peale (näit. hoiuse vastuvõtt, pantkirja väljamine jm.).

passiva — asutise või ettevõtte omakapitalid ja kohustised; äriseisu-tabeli parem pool.

patent — 1) eesõigusi, leiutisi kaitsev kiri; 2) eri äritunnistus.

patenteerima — patendiga varustama.

patentkaup — kaup, mis ebastuse eest kaitstud patendiga ning mille järeletegemine keelatud ja seadusega karistatav.

pausaalsumma — ümmargune, keskmine, umbkaudselt määratav summa.

pealdaja — vekslid edasiandja, žirant, indossant.

pealdama — peale panema, (vekslit) pealiskirjaga varustama.

pealdis — pealiskiri (näit. veksilil).

pealdus — vekslid edasiandja, žirant, indosso.

pealismaks[e] — järelmaks[e], lunamaks[e].

pearaamat — põhiraamat, millesse kahekordses raamatupidamises süstemaatilisel kantakse kõik käitise tehingud ja mille arved näitavad käitise varude seisust, vahetust ja tegevuse tulemusi.

pension — vt. pajuk.

perioodiline — järkaegne — teatud aega kestev, teatud aja järele korduv.

per prokura — volitusel, volituse põhjal.

personaal — isikkond — käitise või asutise isikuline koostis.

personaalkrediit — vt. isiklik krediit.

piimaühistu — piimandusühistu — ühistu, kelle ülesandeks on piima töötlemine ja piimasaaduste turustamine.

pitsat — pitseri löömise vahend.

pitser — pitsatimärk, -järgend.

pitseerima — pitserdama — pitsatimärgiga varustama.

plaanimajandus — kavamajandus — teadlik majanduse arendamine ja juhtimine ülesseatud kava kohaselt riigis või majanduslikes liitudes nende juhtivate organite poolt.

plakat — reklaamleht, müürileht.

plank — blankett — 1) fir-

- ma nimetusega kirjapaber; 2) osaliselt ettearvitud teksti või küsimustega leht täitmiseks.
- poliis** — kindlustustäht, -kiri; kindlustustehingut tõendav dokument, milles märgitud kindlustuseandja, -võtja, kindlustatud objektid ning nende väärtus ja kindlustustingimused.
- poolkapitalistlik maa** — maa, mida iseloomustab vähene kapital, aga rohke tööjõud pindalalise ühiku kohta.
- porto** — postikulu (kirjade, pakside saatekulu).
- porto-franko** — vabasadam; sadam, kus võidakse laadida maha väliskaupu ning hoida ja välja saata ilma tollitoimingute teostamiseta ja tollimaksuta.
- positiivne** — jaatav.
- praak** — kõlbmata asi või kaup.
- praakima** — kõlbmata, riknenud või defektset kaup, esemeid kõlblikest eraldama, välja sortima.
- prahikiri** — lastikiri — laeva kauba-veokiri; vrd. kossement.
- prahiraha** — lastiraha, veoraha (laeval), veotasu.
- praht** — 1) veetav kaup, last, koorem laeval; 2) prügi, rämps.
- praksis** — tegelus.
- praktik** — isik, kes on omandanud oskused tegelikus töös mingil alal.
- praktika** — tegeliku töö tegemine; oskuse omandamine tegelikus töös.
- praktikant** — harjutleja — tegeleja, isik, kes on saanud teatud alal teoreetilise ettevalmistuse ja asunud omandama samal alal praktilisi kogemusi; õpilane, kes koolivaheajal on praktilisel tööel.
- praktiseerima** — mingil kutsealal tegutsema, tegelema.
- preemia** — 1) lisatasu, auhind, autasu; 2) kindlustusmaks; 3) lahtiostumaks tehingust loobumisel (börssitehingute puhul).
- printsiiip** — põhimõte.
- produkt** — toode, saadus.
- produktiivne** — tootus, viljakas, loov.
- produksioon** — toodang, tootmine.
- produtseerima** — tootma, valmistama.
- produtsent** — tootja, valmistaja.
- profiit** — vt. kasum.
- programm** — tegevuskava, sisukava, töökava, õppekava.
- progressiivne** — edenev, edasiarenev.
- prokurist** — prokurant — kaupluse või äri volinik, täievoliline ärijuht, isik, kellele on antud õigus ärialal sõlmida leppeid ja lepinguid teatud ulatuses.
- prokuura** — äri volitus.
- promess** — nimeline obligatsioon (võlakiri).
- promill** — tuhande pealt, $\frac{1}{1000}$ (lüh. ‰).
- proovibilanss** — vt. arveteis.
- proovireisija** — vt. kauba-reisija.

propaganda — 1) vaadete levitus; 2) pooldajate võitmine.

prospekt — vaade, kujutis; 1) lai ja sirge tänav (suurlinnas); 2) (kirja-) töö, teose plaan, lühike ülevaade; 3) väljaannete reklaamnimestik.

proteksionism — kaitsekaubandus, kaitsetollide varal kodumaa majandust edendav majanduspoliitika.

protestima — protesteerima — 1) vekslid või tšeki tasumata või aksepteerimata jäämist notariaalselt tõestama; 2) vastu vaidlema, meelepaha avaldama.

protokoll — mingi toiming, koosoleku, istungi üksikasjaline kirjeldis.

protokollima — protokolleerima — protokoll koostama, kirjutama.

protsendi-määr — (%-määr) — sajandikkude arv teatud arvust, intresside summa 100 kroonilt aastas.

protsendi-number — (%-nr.) — kapitali (k) korruktis ajaga (a), mille jooksul kapital kannab intresse, jagatud 100-ga, lühend.

$$\% \text{-nr.} = \frac{k \cdot a}{100}$$

protsent — saja pealt, $\frac{1}{100}$ (lüh. %).

proviant — moon — toitmoon, söögivaru.

provisioon — 1) vahendlustasu, vaevatasu; 2) toitmoon; 3) edasikindlustustoiminguil edasikindlustusseltsi poolt edasikindlustusvõtjale seltsile teh-

tav tagasimaks edasikindlustuse preemiast selle kulude katteks.

pruuklaen — ese, mille selle omanik või pidaja annab lepingu alusel teisele isikule tarvitamiseks, kohustusega seesama ese määratud ajal tagasi anda.

pude (om. pudedad) — kergesti pudenev, üksikosisese jagunev.

pude (om. pudeme) — mahapudenenu asi.

pudemed — töötlemisel saadud kõrvaltooted, jäätmed.

pudukaup — galanteriikaup, näit. nõöbid, nõelad, kindad, lehvikud, karbid, helmmed, taskud, ripatsid ja muud ehte- ja ilukaubad.

puhaskaal — vt. netokaal.

puhaskasum — netokasum — ülejääk, mis jääb, kui brutokasumist lahutada ärikulud ja -kahjumid.

purka — vt. hollandi kaal.

puudujääk — vajak — 1) kauba, kassa, üldse vara puuduv osa; 2) ärikahjum.

puudukaal — vajak kauba kaalus, manko.

puudumõõt — vajak kaubamõõttudes, puuduolev mõõt.

põhikapital — a/s-s, o/ü-s ja kooperatiivides ehk ühiskaituis osanikkude (liikmete) poolt ettevõtte tegevuskapitaliks sissemakstud aktsia- või osakapital; tarb.-üh. varemals põhikirjades põhikapitalina tähendatud ühiskapital oli tagavarakapitali iseloomuga; vrd. osakapital.

põhikiri — ühistu, asutise jm. tegevuse aluste ametlikult kinnitatud või registreeritud kirjalik põhikorraldis.

põhimik — 1) igasugune majanduslikult kasutatav maa (pinnas ja maapõu); 2) hoonestatud või hoonestamisele määratud maatükk.

põhis — motiiv.

põhistama — motiveerima.

põhivara — rakendusvara — rohkem kui ühes tootmisprotsessis kasutatud varaosa (aktivas), näit. kinnisvara, masinad jm.

põlisrent — rent, millega omanik annab mingi viljakandva kinnisvara kasutamise õiguse rentijale (põlisrentnikule) iga-aastase tuludele vastava maksu eest määramata ajaks või

teatud arvu sugupõlvede kestuseks.

pädev — asjatundlik, võimondne, kompetentne.

päevahind — kauba turuhind teataval päeval.

päevama — kuupäevama, dateerima — (kirjal) aastat ja päeva ära märkima.

päevaraha — lähetatud, komandeeritud isikule, ametnikule komandeeriva asutise poolt makstav ööpäevase ülalpidamise raha.

pälvima — teenima.

pälvis — töö-, teenistustasu, palk.

päraldis — juurdekuuluv ese (näit. kinnisvaral).

päralduma — kuuluma (kellelegi või kuhugi).

pärand — pärandatav või pärandatud vara.

pärus — vara, mille keegi pärib või on pärinud.

R.

raamatupidamine — kindla süsteemi järgi korraldatud kogu käitise majanduslikkude tehingute kirjestamine ja arvestus ülevaate saamiseks käitise varadest, nõudmisist ja kohustusist ja tegevuse tulemusist, kusjuures raamatupidamise andmeid kontrollitakse inventuuriga (vt. inventuur) vähemalt üks kord aastas.

raamatuväärtus — raamatuline väärtus, väärtus raamatute järgi (ilma inventuurita).

rabatt — hinna vähend, maahaarvutis esialgselt hinnast.

rabattima — rabateerima — hinda vähendama, alla jätma.

rahakurss — raha tegeliku ostujõu suhe raha aluseks võetud väärtusega.

rahamid — vt. finants.

rahama — vt. finantseerima.

rahamajandus — majanduse arenguaste, kus kaubavahetus toimub raha vahendusel; rahamajanduse vastandiks on naturaal- ehk loonusmajandus, kus

kaup, hüvis vahetatakse kauba, hüvise vastu; rahamajanduse edasiseks arenguastmeks on tänapäeva krediidimajandus.

rahandus — rahasse puutuvate teoreetiliste ja praktiliste küsimuste ning põhimõtete kogumõiste.

rakendusvara — vt. põhivara.

raking — vt. organisatsioon.

rakkima — vt. organiseerima.

ramburss — võla katmine, maksmine, võla tasumine mõlemale poolele ühise kolmanda isiku, nimelt korrespondendi kaudu.

raantjee (rentier) — oma kapitali tuludest elav isik, kellel ei ole tarvidust töötamiseks.

ratsioonaalne — mõistusele ja teadusele rajatud, otstarbekohane.

ratsionaliseerima — korrapäraseks, mõistuspäraseks tegema, tegevust otstarbekohasemalt korraldama.

reaalkrediit — krediit, mille tagatiseks on vallas- või kinnisvara, ka raha.

reaaltasu — tasu tegelik osujõud.

reaalväärus — tõeline väärtus (vastand nimesväärtusele).

realiseerima — 1) rahastama, sularahaks muutma, ära müüma; 2) teostama, täide viima.

rediskontima — taas-oodustama — oodustatud vekslit edasi oodustama, müüma.

rediskonto — taas-oodus.

redutseerima — kahandama, vähendama (asja väärtust, hinda, ametnikkude arvu); ümber arvutama raha, mõõtu, kaalu ühelt mõõduühikult teisele.

reegel — juhis.

reeksportima — reeksporteerima — välismaa kaupa pärast väärimist eksportima.

refaktsioon — riknenud kaubalt tehtav kaalu- või hinnavähend.

referaat — 1) kõnendus — esitis, aruanne, ettekanne mingi küsimuse kohta; 2) kokkuvõtlik ülevaade teatud raamatust või kirjastööst.

referent — kõnendaja — esitaja, aruandja, kõneleja.

referents — soovitus.

register — 1) loend; 2) loostik — vastavasse raamatusse kantavad andmed.

registraator — loostaja — loostiku pidaja ametnik valitsusasutis; loostamiskaaned.

registreerima — registrima — loostama, registrisse kandma.

regress — tagus — tagasimine, tagasimaks; teise eest makstud summa tagasinõudmine, vekslipealdaja õigus nõuda vekslit järgi makstud summat eelmisilt pealdajailt või veksliväljajalt.

regressiivne — taanduv, tagaspidine.

rehabiliteerima — rikutud

- õigust, au või head nime jalule seadma.
- reimportima** — reimporteerima — välismaa väärindamisel olnud kaupa importima.
- reklaam** — tutvustus, igasugune katse pöörda millelegi üldist tähelepanu.
- reklaamima** — reklaami tegema.
- reklamatsioon** — tagasi või väljanõudmine, nõudlus; vastulause; ettepanek kauba saadetist tagasi võtta, selle hinda või maksust alandada kauba halbade omaduste, puuduliku koguse või mõne muu puuduse pärast; ka lihtne teade kauba puuduste kohta ilma erilise nõudluseta.
- reklameerima** — tagasi või välja nõudma, nõudlema; vastu vaidlema, vastulauseid esitama.
- rekonstrueerima** — uuesti koostama, taas üles ehitama.
- rekvisiit** — tarbeese, manus.
- rekvisitsioon** — võtustamine — elu- ja muude tarvete sunduslik hankimine.
- relatiivne** — suhteline, millegagi võrreldav.
- remiteerima** — 1) arve katteks raha või vekslit (käskvekslit) saatma; 2) välismaal asuvalle kreditorile võlga maksuma panga kaudu.
- remitent** — vekslisaaja, kellele või kelle käsul tuleb maksta.
- renditama** — välja rentima, rendile andma.
- rent** — lepinguline vahetuskord, mille järgi üks pool annab teisele kasutamiseks viljakandva eseme (maatüki, aia jm.) kindla tasu (rendise) eest.
- rentaabel** — kasumlik.
- rentaablus** — vt. kasumlikkus.
- renteerima** — (head) intressi, tulu andma.
- reorganiseerima** — taaskorradama — ümber rakki- ma; organisatsiooni uuel alusel ümber looma.
- reputatsioon** — hea või halb kuulsus.
- reserv** — tagavara, varu,äär.
- reservima** — reserveerima — ette valmis tellima või varuma, tagavaraks hoidma, talletama.
- reservkapital** — tagavara-, varukapital.
- reskontro** — isikute ja asutiste arveraamat, milles arvestatakse ettevõtte võlgnikkude ja võlausaldajate rahalised nõudmised ja kohustised.
- resolutsioon** — lahendus; otsustus, otsus.
- ressursid** — tulude allikad, tagavarad, elatusvahendid.
- rest** — jääk.
- restitueerima** — ennistama — endisse seisukorda seadma.
- resultaat** — tulemus, saavutis.
- resümee** — üldkokkuvõte, lühike kokkuvõte kirja või kirjutise peapunktidest.
- revideerima** — revisjoni teostama.

revident — revideerimist toimetav isik.
revisjon — tegevuse arvustav uurimine ja hindamine tagantjärele.
revisjonikomisjon — ühingu, seltsingu jt. peakoosoleku poolt valitud komisjon, kelle ülesandeks on revisjoni teostamine.
revisjoniliit — vt. välisrevisjoniliit.
riisiko — vt. risk.
riness — võla katteks saadud käskveksel.
ringkiri — mitmele isikule

või asutisele saadetud ühesisuline kiri.
risk — riisiko, mest — kahjuoht, õnnekatse, ootamatuse võimalus.
riskantne — liiga julge, kardetav.
riske — riskeerimine, meste — õnnekatsumine.
riskima — riskeerima, mestama — õnne katsuma, julgema.
rivaal — võistleja.
rubriik — lahter, alajaotuse osa, pealkiri.
ruineerima — hävitama, rikuma, raamama, laostama.

S.

saadus — toode, produkt.
saatekiri — kaubaga või dokumentidega kaasa saadetav kiri, milles on märgitud andmed saadetise kohta.
sabotaaž — 1) masinate ja teiste töötamisvahendite varjatud rikkumine tööliste poolt tööandjale surve avaldamiseks ja töö takistamiseks töökonfliktide puhul; 2) ka passiivne vastupanu.
salakaubavedaja — vt. konterbandist.
salakaubavedu, salakaup — vt. konterbant.
salastama — salaseks tegema, salajas hoidma, varjama.
saldeerima — arvet lõpetama, arve vähemat poolt suuremast lahutama, saldot arvutama.

saldo — jääk — arve debeti ja krediti läbikäigu vahe, mis jääb vähema summa lahutamisel suuremast.
saneerima — (käitist) tervendama, elujõuliseks tegema.
seef — tulekindel laegas varakambris.
seeria — sari, reastik, jada.
seestekkene kriis — majanduskriis, mis sõltub majandussüsteemist endast.
segakauplus — kauplus, kus müüakse mitmesse liiki kuuluvat kaupa.
sekretariaat — 1) asutise või ettevõtte ametkond, kes toimetab kirjavahetust; 2) ruum, kus toimetatakse kirjavahetust.
sekretär — 1) kirjatoimetaja; 2) juhtiva organi otuste täidesaatja.

seksioon — 1) ühinguis, seltsinguis, asutistes, kongressidel ja konverentsidel eriülesanneteks liikmeist või osavõtjaist loodav kogu; 2) osakond.

sekvester — keeldus — riiklik hoolekanne aresti alla pandud varade üle.

sekvestreerima — sekvestrima, keelustama — vaidluse all olevat vara kohtulikult keelu (aresti) ja hoolekande alla panema.

seleksioon — valik, välja-valik.

selts — seltsing, eraõiguslik isikute koondis, kelle sihiks on majandusliku kasumi taotlus.

seltsing — püsiv eraõiguslik isikute koondis; seltsinguid on kolme laadi: ühingu, seltsid ja ühistud (vt. neid).

seosvastutus — vt. koosvastutus.

sertifikaat — teatud õigusi andev või algdokumendi asendav dokument; notari tõendis vekslite mitteprotestimise põhjusist.

servituut — orjes — mingil asjal lasuv kohustus, koorumus, mis ühendatud teatud kinnisvara omandamisega (näit. võõra läbikäigutee lubamise kohustus oma maa kaudu).

sesoon — sesong — hooaeg.

sihustama — jäljendama, järelle aimama, vt. imitatsioon.

siirduma — üle minema.

siire (om. siirde) — üleminnek, ülekandmine, näit.

bilansi kasumi-kahjumi siire eelmisest aastast.

siire (om. siirme) — ülekantav summa, ülekanne arveraamatus.

siirma — üle või edasi andma, üle viima.

sisekord — asutise või käitise juhataja või juhtiva organi poolt kehtima pandud määruste põhjal loodud sisemine korraldus.

sisekorramäärus — vt. sisekord.

sisestama — sisse kandma, sisse panema; kapitali mahutama.

sisseastemaks — ühingusse või seltsi liikmeks astumise puhul võetav ühekordne maks, mis ei kuulu tagasimaksmisele liikme lahkumisel.

sissekanne — vt. kanne.

sisuloend — sisujuhataja, sisunäitaja (raamatul).

skeem — näidis, eeskuju; ülevaade, kavastis, tabel.

solidaarne — seoslik, ühiste huvidega, vastutusega ja riisikoga seotud.

solidaarne vastutus — vt. koosvastutus, seosvastutus.

solidaarsus — vastastikune vastutus, seosvastutus; ühistunne.

soliidne — kindel, tugev, tubli, usaldatav, tõhus.

sooloveksel — ainuveksel — veksel, mis kannab ainult veksliaandja allkirja, ilma edasiande- või vastutuspealiskirjata.

sortiment — rohkearvuline erivärviliste, -mööduliste

või -kvaliteediliste kaupade kogu, valik.

speditsioon — kaupade edasitoimetus; veoäri.

speditöör — saatja, kutseline kauba edasitoimetaja.

spekulant — hangeldaja, sahkerdaja, äritseja.

spekulatsioon — hangeldus — äritegevus, mis sihitud kasumi saamisele ajalistest hinnakõikumistest.

spekuleerima — hangeldama, sahkerdama.

spetsifikatsioon — üksikasjaline esitus või nimistu.

stabiilne — kindel, püsiv, muutumatu, seisukas.

staffel — staffelarvutus — eriviis kontokorrent-arvestuses, kus pooled võivad igal ajal näha, mis ajal ja missuguse summaga nad on võlgnikud või võlausaldajad.

standard — 1) normaal mõõt; püsiv eeskuju, mõõduandev seaduslik raha-alus; 2) inglise puumaterjali mõõt (võrdub $4,669 \text{ m}^3 = 165 \text{ jalga}^3$).

standardima — standardiseerima — tooteid ühtlustama, muutma üheväärtuselisteks, -kujulisteks, -kaululisteks.

standardkaal — kindlaks määratud, muutumatu kaal.

standardkaup — omaduselt kindlaile nõudeile vastav kaup.

standart — riigipea lipp.

statistika — teadus või meetod, mis tegeleb massiliste arvuliste andmete kogu-

misega, liigitamisega ja neist järelduste tegemisega, peamiselt inimese ühiskondliku elu aladel.

stenograafia — kiirkiri, lühikiri.

stipendiaat — stipendiumisaaja.

stipendium — õppijale või mõne küsimuse uurijale antav ühekordne või perioodiline rahaline toetus.

storno — ebaõigelt tehtud sissekande tühistamine raamatupidamises uue kirjega.

streik — töötõrge — teatava käitise või tööala töölikonna enam või vähem üksmeelne töölt lahkumine, töö katkestamine, et survelehel teel (töö seistamisega) saavutada paremat töötasu, tööaja lühendamist või muid paremaid tingimusi.

subjekt — isik.

sularaha — olemasolev raha, mis võidakse igal hetkel ette näidata või välja maksta.

sularaha-makse — maksmine rahas kohe kauba saamisel, ostmine sularaha eest.

summeerima — summaks kokku liitma.

supertaara — ekstrataara — 1) lisapakis; 2) kauba kaalu arvestamisel lisapakise arvel tehtav kaalu vähend.

surutus — vt. depressioon.

säilitama — alal hoidma.

sääst — kokkuhoiust tekkinud vara.

sääste — kokkuhoid.
säästma — kokku hoidma.
säästu- ja laenukassa — vt.
hoiu- ja laenukassa.
säästukassa — raha-hoiu-
karp, hoiukassa.
sündik — sündikus, õigus-
teadlane — asutisis sekre-
tär või nõuandja, kes an-
nab nõu küsimuste otsus-
tamisel.

sündikaat — huviosaliste
ettevõtete liit ühise kesku-
sega; vrd. kartell.

süsteem — tervikut moodus-
tav üksikosade kavakindel
kokkuseade, järjestis, kin-
del kord.

süsteemiline — süstemaati-
line — kindla süsteemi
järgi korraldatud.

Š.

šifr — kokkulepitud salaki-
ri, mida tarvitavad ka äri-
lised ettevõtted telegram-
mes ja telefonogrammes
omavahel, et vältida võlt-
simisi; 2) selle salakirja
võti, mille abil tehakse
arusaadavaks salakirja si-
su või mille abil see muu-

detakse asjasse mittepü-
hendatuile mõistmatuks.
šifreerima — kokkulepitud
märkidega salakirja koos-
tama; sellele vastandiks
on dešifreerima — sala-
kirja võtme abil arusaad-
davaks tegema.
šilling — Inglise rahaühik
(¹/₂₀ naelsterlingit).

Ž.

žiiro — indossament — veks-
li edasianne, edasiande-
pealiskiri, indosso.
žirant — indossant — vekslit
edasiandja, pealekirjutaja,
pealdaja.
žireerima — indosseerima —
vekslit edasi andma, žii-
roga varustama.

žurnaal — päevik — raama-
tupidamises põhiraamat,
kuhu kantakse kõik tehingud
kronoloogilises järje-
korras.

žürii — auhinnakomisjon,
vahekohus.

T.

taara — kauba pakise kaal:
a) tegelik ehk õige taara,
mis tehakse täpselt kind-
laks selle täitmisel või pä-
rast tühendamist; b)

keskmine taara, mis te-
hakse kindlaks üksikute
pakiste kaalumiseega, jaga-
des võetud pakiste kaalu
nende arvuga; c) origi-

naal-taara, mis on üles antud esimese kaubamüüja poolt; d) **tollitaara** — mis kindlaks määratud tollimäärustega protsentides brutokaalust või iga pakise või koha pealt; e) **usotaara**, mis kujunenud kindlaks ühikult või protsentides brutokaalust kaubanduskommete järgi; f) vt. **brutto pro netto**.
taaskasvik — kasvikuult arvutatav kasvik.
taaskorrastama — vt. reorganiseerima.
taasmüük — jällemüük, edasimüük.
taas-oodus — vt. rediskonto.
taas-oodustama — rediskontima.
taasväärtustama — vt. valoriseerima.
tabel — mingi andmestiku ülevaatlik esitis, kujutis.
tagama — garanteerima.
tagamaa — teatava keskuse ostu- ja müügi- ehk mine- mi- ja tulemipiirkond; tagamaa jaguneb läh- ja kaug- tagamaaks; lähitagamaa moodustub vastavat keskust katkematult (pidevalt) ümbritsevast ostu- ja müügipiirkonnast, kaug-tagamaa koosneb sellevastu enamasti üksikuist eksklaavidest, eraldi asuvaist ostu- ning müügi- aladest.
tagandama — vabastama, ära saatma, lahti laskma (ametist, töölt mingi süüteo pärast).
tagastama — tagasi andma, võtma või saatma.

tagatis — garantii — kokkuleppe või lepingu kindlustuseks antud rahasumma või väärtused.
tagatistrahv — lepingutrahv, lepingu tingimuste täitmata jätmise või lepingust taganemise puhul määratav trahvisumma.
tagavarakapital — vt. reservkapital.
tagus — vt. regress.
taks — hindam — 1) kindlaks määratud hind; 2) maksumäär.
taksaator — hindaja.
taksima — takseerima, hindama.
talend — reservatsioon, varutingimus.
talendama — reserveerima — midagi varuvõimaluse- na, -tingimusena ette nägema.
talletaja — deponent.
talletama — deponeerima, hoiule panema, tagavaraks koguma.
talong — lõigend — kviitungi või väärtpaberi konts.
tantjeem — kasumiosa — aktsiaseltsides peakoosoleku poolt puhaskasumist määratav lisatasu juhatusse liikmeile ja direktoreile.
tarbarv — kvóorum.
tarbija — konsument.
tarbijateühistu — ühistu, mille sihiks on elatustarvete ja tootmisvahendite muretsemine oma liikmeile võimalikult soodsama hinnaga.
tarbima — konsumeerima — inimtarvete otseseks ra-

huldamiseks ära tarvita-
ma.
tarbla — tarbimis- ehk tar-
vinguala.
tarbvara — vt. inventar.
tariif — hinnaloek — kindel
maksumäär, nimekiri,
määrtabel.
tarvitajateühistu [senini ka
tarbijateühistu tähendu-
ses] — ühistu, mille liik-
med tarvitavad üheskoos
midagi (näit. masinat,
vett).
tasaarvestus — vt. kompen-
satsioon.
tasu — töötasu — töö eest
saadavate väärtuste kogu-
mõiste. Tasu alaliike on
palk (vt. seda).
tava — komme, uus.
teatekiri — vt. aviis.
teatis — dokumendi või raa-
matu põhjal antav teade,
väljakirjutis dokumendist
(raamatust).
teenija — töövõtja vähem-
vastutaval kohal (näit.
ruumide korrashoidja jne.)
tegelane — 1) teatud ma-
jandusalal tegutsev isik
(pangategelane, börsitege-
lane jt.); 2) teatud käi-
tises või asutises töötav
isik, olgu valitud või pal-
gatud.
tegelema — tegevuses ole-
ma, praktiseerima.
tegelus — praksis.
tegevliige — vt. aktiivliige.
tegevusaasta — ajavahemik,
mille kohta toimub aru-
andmine ja raamatute lõ-
petamine; aruande-aasta.
tegevuskapital — vt. käitis-
kapital.

tehing — (äri-)operatsioon.
teisaldama — evakueerima.
teisend — variant.
teisik — duplikaat, mingi
eseme või olendiga sarna-
nev teine eksemplar.
tekstiilkaubad — kootud
kaubad.
telefonogramm — üleskirju-
tatud telefoniline teade.
tellimus — ühekordne kauba
jne. tellimine.
tempel — 1) märgisti —
riist firma nimetuse, must-
ri, märgi või muu lause
paljundamiseks; 2) selle
(templi) jäljend.
teraviljaloomukaal — liitri-
kaal — eriline kaal teatud
mahu ($\frac{1}{4}$, 1 ja 20 liitrit)
teravilja raskuse mõõtmi-
seks ja selle headuse kind-
laksmääramiseks; vrd. hol-
landi kaal.
tihumeeter — puumassi mee-
ter.
toimik — aktikaaned ühes
sisalduvate aktidega.
toll — 1) inglise pikkusmõõt
(25,33 mm); 2) kaupade
üle riigi piiri sisse- ja väl-
javeol võetav eriline maks
riigi heaks.
tolliamet — ametikoht, kus
toimetatakse kaupadelt
tollimaksu võtmist.
tollideklarant — isik, kes
esitab tolliametnikele kau-
pu tollimiseks ja toime-
tab tolliasutistes tollimis-
asju kaubaomaniku esin-
dajana.
tollideklaratsioon — tolli-
ametnikele kaubaomaniku
poolt esitatav kaupade ni-
mestik, milles on täpselt

näidatud kauba kogus, sort, hind ja muud seadusega nõutavad andmed.

tollima — tollimaksu tasuma ja sellega ühenduses olevaid kohustusi täitma.

tollitaara — vt. taara.

tonn — mõõduühik = 1000 kg = 10 kvintaali; inglise tonn = 1016 kg; ameeri-ka tonn = 907,2 kg; laevatonn — 1021 kg.

tonnaaz — (laeva, vaguni) kandevõime, maht tonnides.

toode — produkt, saadus.

took — rahasumma, mille majand saab turult tagasi oma sinna müüdud jõudluste eest.

tootla — tootmis- ehk toodanguala.

tootma — produtseerima, valmistama.

tootmiskulu — 1) teatud toote valmistamiseks tegelikult äratarvitatud hüviste rahaväärtus; 2) teatud toote valmistusega seoses olevate väljaminekute kogusumma.

trade mark (ingl., l. treed maa[r]k) — vt. kaubamärk.

transaktsioon — kokkuleppe-toiming, lepe, leping, tehing.

transfert — rahasaatekaart (pangas, postil); rahasumma ülekanne.

transiit — läbivedu.

transiitkaubandus — kaupade läbivedu teatud riigist ilma õiguseeta neid seal müüa.

transiitviisum — õigus läbi

sõita ilma elama asumise õigusega.

transport — 1) edasitoime-tus, kaubavedu; 2) kaubavoor; 3) ülekanne, siire (raamatupidamises ühelt leheküljelt teisele).

transportkindlustus — veo-kindlustus.

trassaat — isik, kelle nimele ja maksmiseks käskveksel on välja antud.

trassant — käskveksli väljaandja.

trasseerima — käskvekslit (võlausaldaja poolt) välja andma.

tratt — vt. käskveksel.

trust — suurtööstus-ettevõtete liit, mille ülesandeks on kõrvaldada omavahelist võistlust, selle juures sageli kõrgendades oma toodete hindu; kujuneb hari-likult sel teel, et mõni suurem ettevõtte koondab teiste ettevõtete aktsiad enda kätte või asutatakse hoopis uus ettevõtte, kes ostab ära kõigi ettevõtete aktsiad ja valitseb neid ühest keskkohast.

tsentner — mõõduühik: 1) Saksamaal 50 kg; 2) Ing-lismaal (Cwt) 50,8 kg.

tsentraliseerima — kesken-dama — keskkoha, keskkoha ümber koondama.

tšarterdama — laeva üürile andma, rentima.

tšekk — ärarebitav leht tšekiraamatust, käsuga pangale anda välja tšeki allakirjutanu arvel tšekil nimetatule või ettenäitajale tšekil näidatud summa.

tulustama — tulu andma.
turg — 1) kauba ostu-müügi koht; 2) nõudmiste ja pakkumiste üldmõiste.
туру-analüüs — turu-uurimine — turutingimuste seisundi kindlaksmääramine.
turuhind — hind, mille määrab kauba nõudmine ja pakkumine turul.
turustama — kaupa turule saatma, kaubale turgu leidma.
turuväärtus — väärtus turuhinna järgi.
tõendama — dokumentide abil, mõttekäikude varal jne. tõeks osutama, väitma, näitama, et on tõi.
tõestama — tunnistajate varul, oma allkirjaga jms. õigeks tunnustama.
tõht — efekt.
tähitama — postisaadetist erilise korra järgi saatma.
tähtkiri — tähitatud kiri.

tähtpäev — millekski kokkulepitud või määratud päev.
täievoliline — isik, kel on täieline voli talitamiseks.
täieõiguseline — isik, kel on täieline õigus toimida mingil puhul.
täisealine — isik, kes on vähemalt 20 aastat vana.
täisväärtuslik — asi, mis omab täisväärtust.
tärmin — sama, mis tähtpäev.
täär — varu, tagavara.
täärama — varuks ehk tagavaraks koguma.
tööndus — igasugune elukutseline tegevus, näit. kaupluse, tööstuskäitise või muu sellise ettevõtte pidamine, käsitöö, arsti- ja advokaadikutse jt.
tööstus — töökoja-, tehase- või vabrikutööstusliku tegevuse üldnimetus.
töötasu — vt. tasu.
töötlema — ümber või läbi töötama.
töö-ühistu — vt. artell.

U.

ultimo — kuu viimane päev, möödunud kuul viimane tähtaeg toimingu sooritamiseks.
ultra — äärmiselt, üleliia.
umbusendama — vt. diskrediteerima.
universaal-magasin — kauplus, kaubamaja, kus on saadaval kõiksugused kaubad.
universaalne — üldine, kõikehaarav, ülemaailmne.

usaldusselts — kaubanduslik seltsing, kus mitmed isikud ühinevad ühise äriettevõtte teostamiseks sel viisil, et ühed (täisosanikud) vastutavad seltsingu tegevuse eest kogu oma varaga piiramatult ja solidaarselt, teised aga (usaldusosanikud) ainult oma sissemakstud summaga, osakuga.
usendama — usaldust äratama.

usotaara — vt. taara.
uuskapitalistlik maa — maa, kus pindalalise ühiku koh-

ta tuleb vähe kapitali ja vähe tööjõudu.
uus — vt. tava.

V.

vabakaubandus — kitsendus- teta, vaba võistluse alusel toimuv kaubavahetus maa- de, riikide või käitiste vahel.

vabasadam — sadam, mis asub ta tagamaa tollipiir- konnast väljaspool; **v a b a s a d a m a - a l a**, kus hüviste laadimine ja lossi- mine toimub ilma igasu- guse tollimiseta, ei haara tänapäeval tavaliselt enam kogu sadamat, vaid ainult üht osa sellest.

vahendaja — vahetalitaja.
vahendama — vaheabinõuks, vahetalitajaks olema.

vahendleja — vt. komisjonär.
vahendlema — korduvalt, kestvalt vahetalitajaks olema, komisjonikauban- duse alal tegutsema.

vahendlusmüük — vt. ko- misjonimüük.

vahendlustasu — vt. komis- jonitasu.

vahetuskaubandus — kau- bandus, kus maksmine toi- mub kaubaga, kaup kau- ba vastu.

vajak — puuduolev osa kau- ba kaalus või hulgas, puu- dujääk kassas, manko.

valandama — formuleerima — täpselt sõnastama (näi- teks väidet, ettepanekut).

valdus — asja käesolemine, käespidamine; kitsamas

mõttes — asja käespidan- mine niisuguste õigustega, mida seadus kaitseb sama- selt omandiõigusega.

vallak — liikuv asi, vallas- asi.

vallas pant — pant, mille moodustab vallasvaraline ese.

vallastu — vallasvara, mo- biilne vara.

valoriseerima — taasvär- tustama — hinda tõstma või kindlaks määrama, hinna kõikumise vastu abinõusid tarvitusele võt- ma valitseva võimu poolt.

valuteerima — tärminit, tähtpäeva märkima, mil- lest hakatakse arvama int- resse.

valuut(a) — 1) väering, ra- haühik, mis teatud riigis tarvitusel üldise makse- vahendina ja väärtuste mõõdupuuna; 2) makseko- hustusel, vekslil väljenda- tud summa, ka tärmin; 3) rahasüsteemi alus.

vara — varandus.

vara-arve — vt. aineiline arve.

varaloend — vt. inventuur.

varama (kelleltki) — vara saama.

varandama (kedagi) — va- raga varustama, (kellele- gi) vara andma.

varastik — varade koostis, kõik varad kokku.

variant — teisend — sama küsimus või asi teisekujuliselt.

varrant (ingl. warrant) — kaubasäilitusladude poolt väljaantav dokument, mis tõendab lattu antud kauba kogust, hinda ja mihust ning pandiõigust.

varu — tagavara, reserv.

varukapital — vt. reservkapital.

varuma — ette hoolitsema, valmis seadma, ette vaatama, tagavara muretsema.

vastutuspealiskiri — vekslil või võlakohustisel käendaja poolt antav vastutuskohustus.

vastuvõte — vt. aktsept.

veetarvitajateühistu — ühistu ühiseks veega varustamiseks.

veeühistu — vt. maaparandus-ühistu.

veksel — seadusega määratud kujul erilisel tempelpaberil kirjutatud võlakohustus, millele seadusega on kindlustatud hõlbustused rahanõudmisel; vt. lihtveksel ja käskveksel.

veksliprotest — vekslit tasumata või aktseptimata jäämise notariaalne tõendus.

veksliregress — vt. regress.

veksliväljaja — vekslit väljaandja.

veos — veetav, transporteeritav ese, koorem.

veostama — transporteerima.

viivis — viivitusmaks.

volikogu — suuremais ühis-

tuis (liikmete arvuga üle 300) liikmete peakoosolekut asendav liigekonnast valitavate isikute kogu; omavalitsusis — valitud esindajate kogu (nagu linnavolikogu, vallavolikogu jne.).

võla(s)tama — võlgu andma, võlgu usaldama, krediitima.

võla(s)taja — vt. kreditor.

võlg — kohustuslikult maksmisele kuuluv rahasumma.

võlgama — võlgu võtma.

võlgnema — võlgu olema, jääma.

võlguma — võlgadesse langema.

võtustamine — vt. rekvisitsioon.

võõrandama — omandusest ära võtma (kelleltki) või ära andma (kellelegi).

võõrkapital — käitise tegevuskapitaliks laenuna saadud summad, vastand omakapitalile.

väliskapital — välismaalt pärinev kapital.

välisrevisjon — revisjon, mida toimetatakse väljaspool käitist seisva asutise või isiku poolt.

välisrevisjoniliit — revisjoniliit — käitiste liit välisrevisjoni teostamiseks.

välisvaluuta — välisraha.

väljama — välja ehk kätte andma, välja toimetama.

väljamüük — inventuuri, äri lõppamise jms. puhul korraldatav kaubamüük alandatud hindadega.

väljastekkene kriis — majanduskriis, mida põhjus-

tavad majandussüsteemist väljaspool asuvad tegurid.
väljavedu — vt. eksport.

värbama — 1) ühistuisse, ühinguisse või mõnda teise käitisse liikmeid koguma, kauplusele ostjaid juurde nõutama, pooldajaid juurde võitma; 2) teenistusse palkama; 3) väk-ke võtma (sõdureid).

väärindama — väärtust suurendama.

vääring — vt. valuut(a).

vääritustuma — väärituks muutuma, väärtuses ka-
hanema.

väärtpaberid — riigi või ma-
jandi poolt väljaantud pa-
berid, mis kannavad int-
resse.

väärtuma — väärtust omama.

väärtustama — hindama,
väärtust määrama.

Õ.

õigeaegne — ajaldine — õi-
gel, parajal, kokkulepitud
ajal toimuv.

õigsus — õige-olek, mitte-
väärus.

õppinud müüja — kutseos-
kusega äriteenija.

Ä.

ärakiri — koopia — mingi
dokumendi täpne järele-
kirjutis.

äri — 1) kauplus; 2) kasu-
mit taotlevate ostu-müügi-
tehingute kogumõiste.

äriaasta — vt. tegevusaasta.

ärijuht — ärijuhataja.

ärikahjum — defitsiit, kah-
jum — summa, mille võrra
ärikulud ja kahjumid üle-
tavad brutokasumi.

ärila — linnaosa, kuhu ärid
on peamiselt koondunud
(= city).

äriloostik — äriregister.

ärinimi — firma.

äriosa — vt. osam.

ärisaladus — äri huvides

kõrvalistele isikutele mit-
teavaldatavad teated äri
kohta.

äriseis — vt. bilanss.

ärisõber — isik või ettevõte,
kellega ollakse pidevas
äriühenduses.

ärisõberkond — teatava äri,
ettevõtte jne. ärisõprade
koguhulk.

äriteenija — äriteenistuses
seisev isik.

äritehing — vt. operatsioon.

äritunnistus — kauplemise
lubatäht.

äritänav — tänav, mille pool-
med koosnevad peamiselt
ärimajust.

Ö.

ökoonomia — majandus (vt. seda); majandusõpetus; säästlikkus.

ökoonomiline — majanduslik, säästlik.

ökoonomiline printsiip — vt. majanduslik põhimõte.

Ü.

ühend — see, mis on ühendatud või ühinenud.

ühendlema — kombineerima — korduvalt, vahelduvalt omavahel ühendama.

ühendus — kombinatsioon.

ühik — tervik (näit. aja-, mõõdu-, rahaühik).

ühing — püsiv eraõiguslik aatelisi, ideelisi eesmärgi taotlev isikute koondis.

ühiskapital — ühistu omakapitalid, ilma amortisatsioon- ja osakapitalita.

ühiskaubandus — ühistegevuse haru, mille ülesandeks on muretseda sellest osavõtjatele elutarbeid ja nende majandele vajalisi kaupu — eesmärgiga vabaneda sel alal liigsest vahendajaist.

ühiskauplus — kooperatiivile, ühistule kuuluv kauplus.

ühispank — ühistegelik krediidiasutis, kooperatiivpank.

ühistama — ühiseks tegema.

ühistegelane — ühistegevuse alal tegutsevate isikute üldine nimetus — ühistute aktiivliikmed, valitud tegelased ja palgalised.

ühistegelik keskpank — ühistegelikkude krediidiasu-

tiste ja teiste ühistute keskühistu panganduse alal.

ühistegevus — isikute ühesugustele õigustele ja kohustele rajatud koostöö nende aineliseks ja vaimseks heaoluks ühiselt asutatud majanduslikkude ettevõtete — kooperatiivide — kaudu.

ühistege(vus)lik — ühistegevusse puutuv, ühistegevusele omane.

ühistu — vt. kooperatiiv.

ühistuma — ühenduma, ühiseks liituma.

ühisus — kommuunsus — ühine olek; ka juriidiline erimõiste varade ühise kasutamise kohta (näit. varahisus abielus).

ühisvastutus — vt. koosvastutus.

ülejääk — vt. puhaskasum.

ülepake — ülepakkumine.

üleproduktioon — ületoodang või ületootmine.

ülevõlgnevus — olukord, kus ärikahjumid ületavad omakapitalid, s. o. võlad on suuremad kui varad.

ülimmäär — kõige kõrgem määr.

ürik — dokument, ajalooline dokument.

üür — lepinguline vahukord, mille järgi üks pool annab teisele selle tarveteks kasutada asja (hoone, toa,

auto) kindla tasu (üüriraha) eest.
üürima — üürile võtma.
üürutama — üürile andma.

Lühendeid.

à — igaüks, üksikult.
a — aar (pinnamõõt) = 100 ruutmeetrit.
a-e — arve, vt. Co
a/s. — aktsiaselts.
a/ü. — aktsiaühing.
bsh — buššel.
btto ehk **bto** — bruto.
ca — circa, umbes, ümmarguselt, ligikaudu.
cf — kaubahind arvatult ühes veokuluga kuni sihtsadamani.
cif ehk **c. i. f.** — cost, insurance, freight — kaubahind arvatult ühes veo- ja kindlustuskuludega kuni sihtsadamani.
cm — sentimeeter.
Co — conto, arve.
Cwt — tsentner (inglise 50,75 kg, saksa 50 kg).
d — Inglise rahaühiku penni (penny) märk ($1/240$ naelsterlingit).
dkm — dekameeter (10 meetrit).
dm — detsimeeter ($1/10$ meetrit).
do — dito — sama.
Ekr. — Eesti kroon.
ETK — Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisus.

EÜL — Eesti Ühistegeline Liit.
excl. — exclusive — kaasa arvamata.
Fa — firma.
fob — free on board — kaubahind arvatult ühes juurdetoimetamisega laevale (lähtekohas).
Frs — Prantsuse frank = 100 santiimi.
g — gramm.
ga — gallon — Inglise ja P.-A. Üh.-riikide õõnesmõõt (4,5459 liitrit).
Gld, Hfl, Cfl — Hollandi rahaühik gulden ehk floriin — 100 senti.
h. — hind.
ha — hektaar (100 aari).
Hfrs — Helveetsia ehk Sveitsi frank.
hg — hektogramm (100 grammi).
hl — hektoliiter (100 liitrit).
HP, h.-j. — hobusejõud.
incl. — inclusive — kaasa arvatud.
j. a-e — jooksev arve.
jmt. — ja mitmed teised.
Kč — Tšehhoslovakkia kroon = 100 hellerit.
kg — kilogramm.

k.-k. a-e — kontokorrent-arve.
K/m., km. — kaubamaja.
k.-m. — kassa-memoriaal.
km — kilomeeter.
Ko. — kompanii (firma nimes).
korresp.-a-e — korrespondentarve.
kr. — kroon.
kt. — kohustetäitja.
kv. — kvintaal — 100 kg.
kW — kilovatt.
£ — Inglise rahaühiku naelsterlingi märk (20 sh.).
l. — loe.
l — liiter.
lbs — Inglise nael (raskusmõõt) = 16 untsi = 0,453 kg.
lk. — lehekülg.
Ltd. — limited (vt. sõnas-tikku).
Lts — latt (Läti rahaühik = 2 rbl. = 100 santiimi).
m — meeter; m² — ruutmeeter; m³ — kantmeeter.
m. a. — mineval aastal.
milj. — miljon.
mkp. — möödunud kuu päeval.
mm — millimeeter (¹/₁₀₀₀ m).
m/t — meetertonn.
n. — nael.
NB — nota bene! — pane tähele!
nim. — nimetatud.
Nkr. — Norra kroon.
nn. — niinimetatud.
nr., No — number.
näit. — näiteks.
oz — unts, Inglise raskusmõõt = 28,22 g.
o/ü. — osaühing.
P. — pengö; Ungari rahaühik = 100 grossi.

pd — puud (end. Vene raskusmõõt = 16,38 kg).
P. P. — praemissis premitendis — „peale seda, kui on eelnenud see, mis peab eelnema“, s. o. eeldades kõiki tarvilikke tiitleid — ärilise kirja (harilikult ringkirjal) pealkiri.
pr. pa — per procura — volitusel.
P. S. — postscriptum — järelkiri.
qr — kvarter; Inglise raskusmõõt (12,7 kg).
rbl. — rubla.
reg.-t(onn) — registertonn (registreeritud maht tonnides laevas).
resp. — respektive — vastavalt.
Rkr. — Rootsi kroon.
Rmk — Saksa riigimark.
rmt. — raamat.
RT — Riigi Teataja.
s. — sent.
s. a. — sel aastal.
S. E. & O. — salvo errore et omissione — palutakse vabandada vigu ja väljajätteid.
sh. — šilling, Inglise rahaühik (¹/₂₀ Inglise naela).
Sh. — šilling, Austria rahaühik.
skp. — selle kuu päeval.
Smk — Soome mark.
stj. — saatja (postisaadetisel).
t — tonn (1000 kg).
thp. — tähtpäev.
tkp. — tuleva kuu päeval.
Tkr. — Taani kroon.
tr — troy-pound, troi-nael — Inglise väärtmetallide ja kalliskivide raskusmõõt

(= 12 oz (untsi) = 24 ka-
raati = 373,242 g).
t/üh. — tarvitajateühing.
ukj. — uue kalendri järgi.
V — volt.
vkj. — vana kalendri järgi.
vrd. — võrdle.
vt. — vaata.
W — vatt.
üp. — ühispank.
üpt. — ühispiimatalitus.

yd. — jard (yard), Inglise
pikkusmõõt = 3 jalga =
0,91 m.
zl. — zlott, Poola rahaühik
= 100 grossi.
\$ — dollar, P.-Am. Ühendrii-
kide rahaühik.
% — protsent ($\frac{1}{100}$).
 $\frac{0}{100}$ — promill ($\frac{1}{1000}$).
‰ — intressid, prot-
sendid.

A

14732

18393 ^o _i